

Ազգ

26 ՓԵՏՐՈՒՄ 2016 ՈՒՐԲԱԹ 7(5407)

Jhonson & Jhonson ընկերությունը դասադասվեց 2 մլն դոլարի հասուցման

CNN-ը երեկ տեղեկացրեց, որ Կալիֆոռնիայի նահանգային դասարանը 2 մլն դոլարի հասուցման վճիռ է կայացրել աշխարհասարած Ջոնսոն և Ջոնսոն ընկերության դեմ, որը մասնագիտացած է մարմնի խնամքի սարստեակ ադրանքների արտադրության մեջ: Դասարանի վճիռի համար հիմք է ծառայել բաղկացված մահացած վաթսուամյա սեւամորթ կնոջ որդու բողոքը:

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԹԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

«Չիարեալը» Եւրոնակվում է Ամերիկայում, մինչեւ...

Այն տղամարդուն ունեն, որ հայերեն ընթացակարգը ստեղծել է ամերիկյան նախագահական ընտրությունները բնորոշող անգլերեն race- արած բառից կամ դրանով կազմված այլ բառերից, որոնցից է նաեւ ձիարեալ բառը: Այս օրերին ով հետեւում է ամերիկյան եւ ընդհանրապէս անգլո-սափոսական լրատվամիջոցներին, կհաստատուի, որ ամերիկացիները հիմնականում անգլո-սափոսական լրատվամիջոցներին են դիմում: Դա մի ամբողջ ինդուստրիա է՝ իր բազմաթիվ մասնագետներով ու գործիչներով, բարձրակարգ հզոր մեքենաների, փորձագիտական օրհներգերի, PR մասնագետների, խարդախների եւ սարքեր հնարների վարդապետների, եւ անուշաբույր կենսաբանների, ինչպէս նաեւ հզորագույն ընտանիքների, գերդասանների ու կլանների մասնակցությամբ:

Այդ ինդուստրիան ունի նաեւ մեկ այլ նպատակ՝ ցույց տալ բոլորին Մ. Նահանգների անգերազանցելիությունը...

Անուշաբույր, հետաքրքիր և նույնիսկ ուսանելի լինելու բան կա այդ մրցակցային մեքենաներում, ոչ միայն կիրառվող տեխնոլոգիաների, այլև կարգախոսների անդին՝ ընտրողներին գրավելու-ժողովրդագրորեն ծրագրելու ներկայացնելու տեսակետից: Օրինակ՝ ինչ ասես չարժեն դեմոկրատական թեկնածուներից Բեռնի Սենդերսի արմատական, եւ կասե՛ք՝ սոցիալիստական ծրագրեր կրթության, առողջապահության, աղյուսակային կրթության եւ բանկային համակարգի բարեփոխման վերաբերյալ, որոնք 74-ամյա այդ գործչին սիրելի են դարձել անգամ 18-28 տարեկան ընտրողների համար: Եվ կամ՝ ինչպիսի հիացմունք է դասադասում Գիլարի Էլիզաբեթին իր բանավիճելու տարածքի հետ մեկտեղ ընտրողներին, հասկալիք ստանալու համար ընտրողներին ծրագրերով: Ու սակայն՝ որքան տղամարդիկ է ներկա ընթացակարգի ամենադիտարժան համարժեցական թեկնածուի՝ Դոնալդ Թրամփի բացախությունը իր երկրի միջին դասակարգի ընտրողների իսկական, ներքին զգացումներն ու մեքենան, նույնիսկ այլամեքենային արտահայտելու տեսակետից: Եվ կամ՝ ամենաերեսասարդ, ծագումով կուբացի (ինչպէս նա մրցակից Թեդ Կրոլը) թեկնածու Մարկո Ռուբիոյի հուսալիք, հորիզոններ բացող ծրագրերի գեղեցիկ ներկայացումը:

Մասնակցություններ են, որոնք դասադասվելի կարող են լինել նաեւ մեր, եւ հասկալիք մեր բաղադրական գործիչների համար, որոնց ներկայացրած նախընտրական ծրագրերը սովորաբար կարգախոսային խոսքերով են հարուստ: Այսուհանդերձ, այսօր երկարատեւ մրցակցային ընտրություններում սկսվում է նոր նախագահի ընտրությունից անմիջապէս հետո, այլ խոսքով Եւրոնակվում է հաջորդական բոլոր չորս տարիներին, իսկալիք մի երկրի համար, որն իբրեւ գերհզորագույն ղեկավարները բազմաթիվ դասադասվողներն են և ստանձնել ողջ աշխարհում, լինելու են: Պատասխանատվություններ՝ որոնց համար կամ անհարմար դասը, որոնք դասադասվում են նաեւ հաճախ, ինքն է ստեղծել...

Վերջապէս հիշենք, օրինակ, ամերիկյան ֆիլմերն ու ֆիլմարտադրությունը ամբողջ, որտեղ աշխարհը փրկողը մեկն է միայն՝ Մ. Նահանգները, երկիր մոլորակին ստառնացող վստահների դեմ հաղթականորեն պայքարող՝ Օվալ օֆիսը՝ իր որեւէ գործընկեր... Մի՞թե... Աշխարհակալական նկրտումներին հարիւր չէ՛ նախագահական ընթացակարգ-ձիարեալով այսօր երկար ինֆորմացիոնականությունը:

ՆԱԿՈՒՆ ԱՎԵՏԻՐՅԱՆ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Վերջապէս ստորագրվեց ԳՅԿ-ԳՅԿ փառաբանական համագործակցության դաշտնադրութիւնը, ԳՅԿ նախարարները եւ մարզպետները նշանակվեցին, այլ մանր-մունր նշանակումների մասին էլ ինքնաբերաբար կհամարենք: Ավելի հետաքրքիր է այն, որ ԳՅԿ ներկայացուցիչ Ալվան Վարդանյանը հայտարարեց, թէ փառաբանական դաշտնադրություն են ստանձնում երկրի կառավարման բոլոր ոլորտների համար: Իսկ երկրի ոլորտների մի նշանակալի մասը, մեղմ ասած՝ ողբալի վիճակում է: Թե ոնց եւ ինչի համար ԳՅԿ-ականները ղեկավարում են դաշտնադրություն ստանձնելու այս տարիներին՝ ասենք մենաշնորհների դաշտնադրված գեներալները եղած սնտուսային կամ փոխադրված վարկերի համար՝ անհասկանալի է, մասնավորապէս որ սնտուսայինը գեներալները բարձրագույնը համար օլիգարխիական կառավարումը փոխել կամ երկրի դաշտնադրված վարկերը կտրուկ գումարները հայթայթել կարծես թէ մոտակայումս հնարավոր չի լինելու: Բայց ԳՅԿ-ին բաժին փառաբանում նրան թողնենք մի 100 օր ժամանակ ամեն ինչ-խանություն ստանձնող ղեկավարներին ունենա՞նք՝ գնահատվելու առաջ: Մասնավորապէս՝ համագործակցությունը ղեկավարող խորհուրդ է ստեղծվելու, որն էլ համարում է հայտնի է դարձնելու, թէ որ ֆայլն ինչպէս ու ինչով է արվելու:

Գերադասարկված համաձայնագրի տեսքով արտաքին եւ ներքին համարյա բոլոր մարտահրավերների վերաբերյալ ընդհանուր ձեւակերպումներ

ԱՆԱՐԻՏ ԶՈՒՍԵԹՅԱՆ

Փետրվարի 25-ին ժամը 16.35-ին Բուրնեյի մարզում իր 158-րդ նիստում փախսականների հարցերին վերաբերող առավելագույն օրինակները հետո սկսվեց օրակարգի 10-րդ կետը: Դա չէր 90/ Կանաչներ խմբակցության ներկայացրած առաջարկը, որ կրում էր «100 տարի առաջ իրականացված Հայոց ցեղասպանության հիշատակումն ու ոգեկոչումը» վերնագիրը, առիթ սկսեց մեկ անգամ եւս համոզվել՝ փառաբանական Եւրոնակվում են, եւ եթե չընթացի ճիշտ timing-ը, կսպառնալի հասկալիք այնպիսի մի նախագիծ, որ վերաբերում է դաշտնադրության արդարությանը: Իհարկե դեռ առիթ կլինի վերլուծելու՝ դաշտնադրվածների այս թատերական 1 ժամանակ ներկայացումը, որ համոզվեց նաեւ Դուրկանի ավեսարանից հղումով, Թուրքիային ժամա-

Ճոճանակ

են, համագործակցության դաշտնադրության վերաբերյալ եւս ավելի վաղ բազմիցս ասված մեքենան, կոնկրետություն չկա: ԳՅԿ բյուրոյի ներկայացուցիչ Հրանտ Մարգարյանը մի հարցազրույցում նշեց, որ կարծիքով այն դաշտնադրություն, թէ ինչու է ԳՅԿ-ն, մեծամասնություն ունենալով խորհրդարանում, համագործակցում ԳՅԿ-ի հետ. այն է՝ ավելի թե՛ սարստեակային փառաբանական կայունություն ունենալու, ազգային անվտանգությանը ներկայանալի վստահություն ավելի ուժեղ լինելու նկատմամբ: Իսկ թէ ինչու է հասկալիք ԳՅԿ-ին համագործակցության առաջարկ եղել, եւ ոչ թէ, ասենք, խորհրդարանում

ավելի մեծ թվով ներկայացված ԲԳԿ-ին, Մարգարյանը նշում է, թէ ԳՅԿ-ն մեծացրել է այդպիսով իր հնարավորությունները, քանի որ դաշտնադրության ուժը խորհրդարանում ներկայության թվով չի դաշտնադրված, այլ համահայկական կառույց լինելու փաստով: Ինչպէս՝ արդեն գործ ունենալ կայացած փաստի հետ:

Ուղղակի նկատելով, որ փաստերն ավարտին է մոտենում նոր խորհրդարանական ընտրություններից առաջ փառաբանական դաշտնադրությունը, այդ համատեքստում եթե դիտենք սեղի ունեցողը՝ ամեն բան իր տեղը կընկնի:

Բուրնեյի քաղաքում դարձյալ փլեարկություն չեղավ

Նախագահի, Գերմանիայի առաջիկա ծրագրերը ձգձգելու, թե՛ ԳՅԿ որոնք երկրամասերում ընտրություններով դաշտնադրված՝ փառաբանական կառույցով հավաքելու մարտավարություն էր:

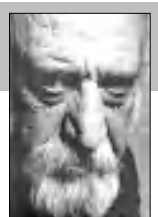
Առաջինը ելույթ ունեցավ Կանաչների նախագահ **Ջեյմ Էդդերսոնը**: Ամտոռուկ կրծքանշանը նրա բաց մոխրագույն կոսյունի օձիֆին ավելի տեսանելի էր այս անգամ, ինչպէս նաեւ այն հանգամանքը, որ մամուլի հրատարակումներից Բուրնեյի քաղաքում գործընկերների հակահարձակ փառաբանականությունն անակնկալ չէր լինելու նրա համար: Հենց սկզբից այնպիսի տղամարդկային էր, թէ հաշտարկել էր՝ գործընկերները օգտագործելու են նրա ոչ ճիշտ timing-ը: Կանաչների նախագահը ներկայաց-

նելով հարցը եւ կանխազգալով Թուրքիայի հետ փախսականների հարցով առաջիկա ԵՄ զազաթնաժողովի փաստարկումը հետագա ելույթներում, ասաց՝ մեր ռեալիտի-սիկը չորսի լինի ցիմիկ, այլ՝ արժեքներով առաջնորդվող: Եվ հստակ ձեւակերպեց Բուրնեյի քաղաքում բանաձեւից ակնկալիքը՝ ցեղասպանություն էր, Գերմանիան համադասախանասու է, հայ-թուրքական սահմանի բացումը մոտ աղաքային: Իր հուզական ելույթը եզրափակեց Գերմանիայից առաջնորդ Գարեգին արեւմտահայոց Բեյջանի՝ Բուրնեյի քաղաքում ուղղված գրավոր նամակից մեջբերումով՝ մեր նպատակն է ձեւարկությունն ու հաշտությունը: Վարկեք ձեւարկության ձայնին անսալով:

Անտրոպոլոգիա

էջ 3

ԳԵՐՃ ՏԱՉԼԵՆ

էջ Ա

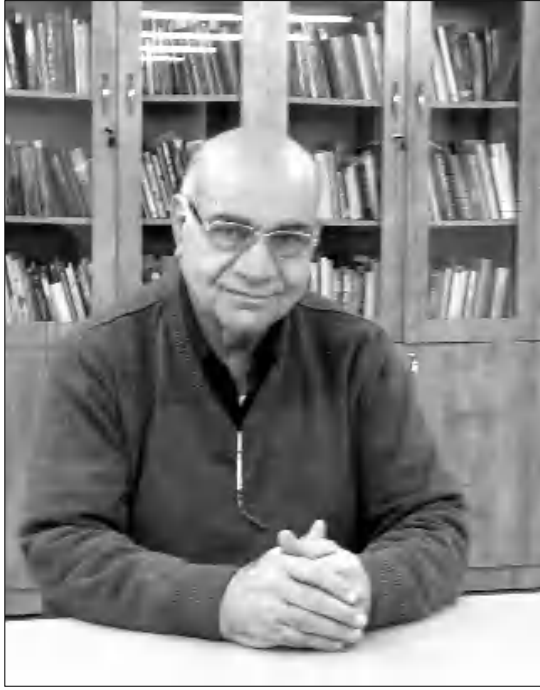
Սիրիական ռազմաճակատում կարող է վճռուել ...

էջ 9

NO COMMENT

Գեորգ Գյոնջյան. «Մենք այսօրվա սիրիական իշխանության հետ ենք»

Այսօր բոլորն են խոսում Սիրիայում իրավիճակից, բայց էջերն են այս թեմայի շուրջ խոսում Սիրիայում բնակվողների հետ: Ու, օրինակ, եթե զերմանացիները այս առումով լեզվական խնդիրներ կարող են ունենալ, ապա հայերս այդ խնդիրը չունենք, քանի որ մենք կարող ենք Սիրիայում իրավիճակի վերաբերյալ այդ երկրի բնակչի հետ խոսել հայերեն: Արաբական այս բարեկամ երկրում մենք հզոր համայնք ունենք, այսինքն՝ ունենք, ավելի ձի՞ժ՝ կվերականգնենք, համենայն դեպս, գրուցակիցս, Դամասկոսի Թեֆեյան մշակութային միության ասեմաթես Գեորգ Գյոնջյանը վստահություն է հայտնում, որ Սիրիայում իրավիճակը ոչ թե առաջվա դեպքում է լինելու, այլ՝ ավելի լավ է լինելու:

- Պարոն Գյոնջյան, որդես Սիրիայի բնակիչ, ի՞նչ կասե՞ք, այնտեղ ամբողջովն այլևս անհնարին է դարձել, թե՞ ուղղակի դժվարացել է:

- Անհնարին չէ, բայց շատ է դժվարացել: Ամեն օր հնարավոր են նոր անակնկալ դժվարություններ, եւ այդ դժվարություններն էլ աղբյուր են: Ես, օրինակ, երկու ֆաբրիկա ունեմ (կոչիկի), որոնցից մեկը հենց հակամարտ գոտի է, այսինքն՝ Սիրիայի գիւնուժի եւ ահաբեկիչների բաժանման գոտում է, անմիջական վստահ չեմ: Բայց ուզում եմ ասել, որ սիրիահայերից շատերը մեծ կարողություններ ունեն են ուղղակի չեն կարող այդ ամենը թողնել ու հեռանալ երկրից:

- Բայց շատերն էլ, այդ թվում մեծ կարողություններով, հեռանում են, ավելի՞ն վերադառնում են, նկատի ունե՞մ Զայասան են գալիս: Դուք մնում ե՞ք այնտեղ, ինչո՞ւ:

Գիտե՞մ, մենք լուրջապես վստահություն ունենք մեր ուսերին, եւ ազգային հարցերում, եւ կուսակցական հարցերում: Նախքան այս ամենը Զայետում, որը հայտնի է, սիրիահայ համայնքի կենտրոնն է, աղբյուր էր շուրջ 60 հազար, իսկ Դամասկոսում՝ շուրջ 5 հազար հայ: Այսօր Զայետում մնացել է շուրջ 6000 հայ, Դամասկոսում հայերիս թիվը եւս լուրջապես է: Մենք այնտեղ եկելուցից ունենք, որի շուրջն էլ հենց կամ որի միջոցով էլ իրականացնում ենք ազգադաշնակցության, արդեն մասնաճյուղային օգնության խնդիրներ: Օրինակ, մենք այլևս մեր դրսի կուսակցական ընկերներից օգնություն չենք ընդունում, երբ ուղարկում են՝ խնդրում ենք մյուս սիրիահայերին բաժանեն:

- Խոսեցի՞ք կուսակցության մասին եւ ի՞նչ հետաքրքրական է, Սիրիայում գործող մեր ավանդական կուսակցությունները, ազգային միությունները միասնական են Սիրիայում սիրող իրավիճակի վերաբերյալ իրենց դիրքորոշման մեջ: Ասե՞մք, բոլորը նախագահի Ասադի կողմնակիցներն են, թե՞ այս հարցում էլ ներքին, կուսակցական սարածայնություններ կան:

- Ոչ, չկա այդպիսի բան: Զայետական բոլոր կուսակցությունները, միությունները Սիրիայում գործող՝ այս հարցում միասնական են, բայց ես այսպես կասեմ՝ մենք բոլորս Սիրիայի հետ ենք:

- Սիրիան մեզ բարեկամ երկիր է եւ, փաստորեն մեզ բարեկամ երկրում իրավիճակը դժարացնող է: Այս առումով դուք՝ որդես Սիրիայում բնակվող հայեր, ի՞նչ ակնկալիքներ ունե՞ք Զայասանի Զանաթեսությունից, եւ, եթե ունե՞ք, ապա դրանք արդարացիվո՞ւ են:

- Ես անձամբ բարձր եմ գնահատում Սիրիայում Զայասանի դեմոկրատիզացումը: Կարող եմ ասել, որ նա միշտ եւ ամենուր մեզ հետ է եւ մեծ հարգանք է վայելում Սիրիայի իշխանության մեջ: Կուզեմայի մասն ասել, որ ես Յեղասաղարանային 100-րդ տարեկանի շնորհիվ լուրջապես համաձայնակողի անդամ եմ, եւ այդ համաձայնակողի անդամ եմ համայնքի այլ ներկայացուցիչներ եւս: Պես է ասեմ, որ համաձայնակող մեր ներգրավվածության արդյունքում աշխարհում լսելի դարձավ մասն սիրիահայերի խոսքը, փաստորեն Զայասանի Զանաթեսության ուղղակի կամ անուղղակի օժանդակությամբ, ինչը գնահատելի է:

- Նեցեցի՞ք, որ սիրիահայերը՝ բոլոր մակարդակներում եւ շրջաններում Սիրիայի հետ եք, սրամաքսորեն դա նշանակում է, որ նախագահ Ասադի հետ եք, նրա կողմնակիցն եք: Ի՞նչ է սա նշանակում, որ դուք առհասարակ մերժում եք ժողովրդական բողոքի ակցիաները, անհնազանդությունը, թե՞ Սիրիայում լրիվ այլ լուրջություն է:

- Տեսե՞ք, նախքան այս ամենը, Սիրիայում հիվանդանոցները, բուժօգնությունը անվճար էր, մանկադասարանները մինչեւ դրկոսական կրթությունն անվճար էր: Զիմա, երբ մասերազ է, հիվանդանոցները կրկին անվճար են, Սիրիան իր լուրջապես ֆոնդերում կուսակց էր 18 մլն եվրո, այսինքն ոչ մեկի ղեկավարը: Այսինքն այս իրավիճակում հնարավոր չէ ժողովրդի բնական ընդվզում, ինչի՞ դեմ ընդվզել: Բայց ուղղեմ, մենք նա-

խագահ Ասադի հետ չենք, մենք Սիրիայի հետ ենք, եւ դա նշանակում է, որ մենք Սիրիայի այսօրվա իշխանության հետ ենք:

- Մենք Զայասանում, գոնե իմ սերունդը, հաճախ էլ լսել սիրիահայ համայնքի մասին, սակայն միայն լսել է: Այսինքն մենք գիտե՞մք, որ համայնքը կա, որ այն ուժեղ է, որ այն ազգային է, հայկական է... Ինչպիսի՞ն էր համայնքը մինչ լուրջացումը եւ ինչպիսի՞ն է հիմա:

- Մենք Դամասկոսից՝ Զայետ հարսանիք էինք գնում (360,5 կմ- Զ.Ա.): Սա մինչեւ լուրջացումը, երբ իմ ընկերը Լեւոնը Զայետում էր աղբյուր, որը Դամասկոս գալուց մեր սանն էր մնում: Այսօր, երբ լուրջացել է, ես Զայասան եմ եկել եւ մնում եմ իմ նույն ընկեր Լեւոնի սանը, որն այլևս Զայետում չի աղբյուր:

Բայց դա ավելի շատ նկարների լուրջություն է, ոչ՝ բառերի, եւ ոչ միայն դա, այլեւ Սիրիայում հայերի լուրջությունը: Երբ նրանք մեր-մեր էին Սիրիա nsf դրել, նրանց փոփոխ խոչընդոտելու եւ այն, թե ուր են հասել:

Աղջիկս Դամասկոսում գործող սիրիական հեռուստաընկերության անգլերեն լուրերի խոսնակն է: Արաբերեն-անգլերեն թարգմանիչ, ընդ որում՝ մասն սինրոն թարգմանիչ: Նա որդես գլխավոր թարգմանիչ ներգրավված էր ժնեւում վերջերս ավարտված սիրիական հարցով բանակցություններում:

- Վերջերս եւս հողված էի լուրջացում Զայասան վերադարձած սիրիահայերի մասին, որոնցից գրեթե բոլորը, ովքեր հնարավորություն ունեն, այստեղ բիզնես են դրել, կամ այստեղ իրենց բիզնեսն են սեղափոխել: Այս առումով, Դուք ինչպե՞ս եք սրամաքսորված:

- Մենք վաղուց Զայասանում բիզնես ունեցի՞մ դրած, դեռի Աւսարակ սանող ճանադարին, ֆաբրիկա ունե՞ի՞ կոչիկի: Գիտե՞մ, ուզում եմ ասել, որ Զայասանում ամեն մի ներդրում անող ղեկավար, լուրջապես Զայասանի օրենքները: Չկա, չպես է լինի այնպիսի բան, թե հայաստանյան օրենքները չեն հարգում, եւ խաղի ուրիշ կանոններ ունեն, դրանցով եւ առաջնորդվում: Մենք ամեն սարի 12-13 հազար դոլար հարկ էինք վճարում:

- Նույն հողվածը լուրջացումը՝ ես հանդիմանեցի հալեթի Գեորգին, ով իրեն «բերբեր» (վարսավիր) Կեվո էր ասում: Նա ասաց, որ ինքը հնարավոր է վերադառնա Զայետ, բայց միայն այն դարձապայում, երբ Սիրիայում վիճակն առաջվա նման լինի: Ի՞նչ եք կարծում, «բերբեր» Կեվոն կվերադառնա՞ր Սիրիա:

- Ես շատ թուրք վերադառնում եմ Դամասկոս եւ կարծում եմ, վստահ եմ, որ «բերբեր» Կեվոն նույնպես կվերադառնա, եւ ոչ միայն «բերբեր» Կեվոն: Ուրովհետեւ իրավիճակը Սիրիայում ոչ թե առաջվա նման է լինելու, այլ՝ ավելի լավ է լինելու:

Ավելի լավ Զայասանի հողյով գրուցե՞ք՝ ՏՕՄԿ ԱՅՅԱՆԸ

ՅՅ Դաւանակցութեան կոչը՝ ընտրողներին

«Ազգ»ի արխիվից երեքամյա վաղեմութեամբ այս հաղորդագրությունը վստահ ենք կհետաքրքիր շատերին: Երանաշուքով եմք առանց մեկնաբանության:

Զարգելի ֆաղափարներ
ԶԳ նախագահի ընտրությանը թեկնածու չառաջարկելու՝ ԶԳ որոշման դասառնությունը ձեզ հայտնի է. միասնական ֆաղափարական օրակարգ ձեւավորելու, ընդդիմադիր միասնական թեկնածու ունենալու մեր ջանքը արդյունք չունեցավ: Այդ դժուր մասնաբաժանում անհմաս էր մասնակցել մի միջոցառման, որի ելիք կանխորոշված է: Նախընտրական այս ընթացքը նույնպես ընտրությունների «որակի» աղաղակ է:

Բայց կյանքը փետրվարի 18-ից հետո արժանապատիվ է, ժողովրդին հուզող խնդիրները մնալու են օրակարգում, եւ մենք վստահ ենք, որ հայ հասարակությունը իր մեջ արմատական փոփոխություններ կատարելու ուժ է գտնելու եւ վաղ թե ուշ մարտիկը է դարձնելու ազատ, արդար, մրցակցային ընտրությունների անցկացումը:

Մենք ձեզ հորդորում ենք փետրվարի 18-ին անդամայն գնալ ընտրության, թույլ չտալ, որ վերջնականապես վարկաբեկվի այդ ինստիտուցիոն եւ ձեր ձայնն օգտագործվի իշխանության վերահսկողման համար: Ի վերջո, ժողովրդավարական Զայասանը ժողովրդավարական ընտրություններով է կայանալու: Իբրեւ ընդդիմադիր ֆաղափարական ուժ՝ մենք կոչ ենք անում՝ գնալ ընտրության, ձայն չտալ իշխանության թեկնածուին, փետրվարի 18-ին խոչընդոտելու ցանկությամբ կամ փլեթաբեկիչ անվավեր դարձնելու:

ԶԳ Դաւանակցությունը արժանապատիվ է լուրջապես նշանակելու իր հռչակած ֆաղափարական օրակարգով արմատապես շրջել անվստահության, հուսալքության մթնոլորտը, երկիրը դուրս բերել բնականոն զարգացման հուն, աղաղակել մեր ֆաղափարների բարեկեցիկ ու արժանապատիվ կյանքը:

ՅՅԳ ԱՅՅԱՍԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱՐՄԵՆ
15 փետրվար 2013

Jhonson & Jhonson ընկերությունը դասադասվեց...

1 Ըստ վերջինի, իր մայրը երկար տարիներ սովորություն է ունեցել օգտագործելու J&J-ի մարմնի խնամքի փոշին (poudre), որի մեջ, ըստ մասնագիտական հետազոտության արդյունքների, կա թույլ (անգլ. talc, արաբերեն՝ talq), որը մագնեզիումի սիլիկատ է դարձնակում, որը համարվում է ֆաղկեղածին հանրապետություն:

Դասավարության ընթացքի մասին CNN-ը երեկ հյուր էր հրավիրել մեղադրող կողմի ներկայացուցիչ՝ հասարակական շահերի դաշնային Փաստադեմայից «Ազատ» իրավաբանական ընկերության ներկայացուցիչ Անի Ազատյանին, որի ասելով J&J ընկերության որոշ արտադրանքներին դեմ, այդ թվում՝ երեխաների մաշկի խնամքի, սա առաջին դասական գործը չէ եւ ու սրանից առաջ արձանագրվել է շուրջ 1200 բողոք, որոնց համար ընկերությունը ստիպված է եղել վճարել շուրջ 72 մլն դոլարի վնասուց հատուցում:

Ընկերությունը լուրջապես վստահ է բողոքարկել դասարանի որոշումը:

Զիցեցնենք, որ ինչպե՞ս գրեթե ողջ աշխարհում, J&J ֆիրմայի արտադրանքները սարածված են եւ լուրջ ժողովրդականություն ու վստահություն են վայելում մասն մեր երկրում: Ակնկալում ենք, որ սլյալ դասական գործերի համար հիմն ծառայած ամերիկյան սարքեր հետազոտությունների արդյունքներով ղեկավարված ենք մեր համադասարանյան մարմինները եւ իրազեկեն հանրությանը: Ավելացնենք, որ դեռեւս մեզ հայտնի չէ, թե J&J-ի մյուս արտադրանքները զե՞ր են առողջության համար վնասակար նյութերից:

Ինչպե՞ս չընկնել՝ հայտնի կենդանուն նստելուց հետո

Աժ մարդու իրավունքների եւ հանրային հանձնաժողովի նախագահ Էլինար Վարդանյանը երեկ ստորագրահավաք էր նախաձեռնել լուրջապես փոփոխելու օրենսդրության մասին Վարդանյանի Գասարիին կալանից ազատելու դաշնային, որը ղեկավարվում է ներկայացվի վերաբերյալ դասարանում, երբ այնտեղ բողոքարկվի Գասարիին նախնական կալանի վերցնելու որոշումը:

Աժ փոխնախագահ Զեմինե Նաղդալյանն էլ խոսաբանում էր նախնական կալանի, որ իսկապես առողջական խնդիրներ ունի Գասարիին: Ընդհանրապես՝ զարմանալի է մեր իշխանությունների գործելակերպը՝ ինչ իմաստ ունի այս ողջ աղմուկը, եւ ինչ իմաստ ունի ֆաղափարական ակտիվիստներին փրկական մեղադրանքներով «դասարակելու» մեծական մեթոդի կիրառումը, որն ավելի իշխանության վարկին է խփում, եւ մանավանդ՝ այս կալանի դեմ բողոքող երիտասարդներին բերման ենթարկելը: Զայասանի կենդանուն նստելու եւ նրանից իջնելու անհարմարության մասին ասացվածին այս դեպքում գործելու է լիարժեք

Եւ.Ե.

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱՆ

Եթե ուժադիր նայենք լրագրողների հետ միջադեպ ունեցած դասընթացների անվանացուցակը, ապա կդարձանք, որ այնքան անուններ կրկնվում են...

Աննորմալ իրավիճակ

Է, որը լրագրության հետ կապ չունի, կողմերից ոչ մեկին չհավասարված վստահություն է, քանի որ բացի նրանից, որ այն կարող է ծնել ընդհանուր անհավաստություն...

Այսինքն կամ մենք արձանագրում ենք, որ աննորմալ իրավիճակում ոչ դասընթացներ են մեղավոր, ոչ էլ լրագրողները...

Իսկ ինչո՞ւ է այդպես սացվել: Այսինքն ինչո՞ւ է Ազգային ժողովում Ազգային ժողովի ղեկավարը լրագրողներին, այն էլ լրագրողին, ինչո՞ւ այն էլ, որովհետև լրագրողին հայտնի է նրանց անունը...

չո՞ւ դեռ է նրանց մոտենալ, թեկուզ անմեղ հարցերով, ասենք, դարձելու, թե առավոտյան, նախաճաշին լոկոլով ձվածեղ են կերել...

անցնելիս վերջինս իրեն հայտնի է, իհարկե ոչ: Իսկ գուցե նա հարց է արել այդ դասընթացներին, որին ի դասախոսական դասընթացում նրան հայտնի է, հնարավոր է, բայց ի՞նչ է հարց: Ես հասկանում եմ, որ դա կարելու է, բայց ես հասկանում եմ նաև, որ հարցի սեսակից է կախված, թե որքանով է մեծ հայտնիությունը...

Երեքսրբի օրը ԱԺ-ի դիմաց մի քանի ասանյակ մարդ (ոչ միայն լրագրող) բողոքի ակցիա էին կազմակերպել: Նրանք դասընթացում էին դաստիարակության Սիեր Սեդրակյանին...

Երեքսրբի օրը ԱԺ-ի դիմաց մի քանի ասանյակ մարդ (ոչ միայն լրագրող) բողոքի ակցիա էին կազմակերպել: Նրանք դասընթացում էին դաստիարակության Սիեր Սեդրակյանին...

ՆԱԻՐ ՅԱՆ

Պատգամավորի բնականն է լավ

Փետրվարի ֆաներեթին մի խումբ լրագրողներ ԱԺ-ի դարձանքի մոտ բողոքի ակցիա էին կազմակերպել...

Լրագրողներն այնպես են իրար անցել, կարծես մինչև հիմա Սիեր Սեդրակյանը բարեկրթության օրինակ է եղել՝ բերանից էլ վարդ-մանուշակ է թափվել, սլած հարցազրույցներն էլ ֆաղափարակալան կամ մեակութաբանական խորխորհուրդ վերլուծությունների բազմերանգ շերտեր են դարձնում...

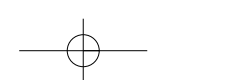
Լրագրողները վրդովվել են, որ միջադեպի ժամանակ հայտնիություն բացի, Սիեր Սեդրակյանը Փայլակ Ֆահրայանին կանչել է իր սենյակ՝ առանձին խոսելու: Արտառոգ, վիհավորական, անթույլատրելի, էթիկային հակասող ի՞նչ սար կա այստեղ: Ձեզ ո՞վ է ասում, որ Սիեր Սեդրակյանին իր միջավայրից ու երկրորդից, իր թաղից կտրելով ու Երևանի կենտրոնում հանրապետության օրենսդիր իշխանական կառույցի ղեկավարները դնելով գնահատել նրա դասընթացը: Հարց մի նրան իր բուն, հարազատ միջավայրում, այսպես ասած՝ իր փոստի մեջ դիտարկել: Օրինակ՝ Թոխմախի ինտերիերի ու էֆեստերի սահմաններում...

Թեան Պողոսյանը, Էդոն Սարուբյանը, Վահե Էնֆիաջյանը, Նաիրա Չոհրաբյանը, Տիգրան Ուրխանյանը: ԱԺ-ի դարձանքի առջև հավակնած լրագրողներն իրենց գործընկերներին ու ֆաղափարներից բարձրախոսով կոչ էին անում միասնաբար մեղքը, ստորագրել Սիեր Սեդրակյանի դասընթացը դասախոսող կոչից ազատելու: Այսինքն համահունչ դասախոսներ էին դասախոսել «Մի վարկաբեկել ԱԺ-ը», «Պատժել», «Պատգամավոր», «Թե քո դասը», «Ով լրագրողի ծառը, մե՞նք նրա անձառը» և այլ խորագրերով: Լրագրողները մտադիր են դիմել էթիկայի հանձնաժողովին, նաև դատարան:

Պարզվեց, որ հենց ակցիայի օրը ՀՀԿ խմբակցության ղեկավար Վահրամ Բաղդասարյանը հանդիպել է նույն խմբակցության արհեստագործական ղեկավար Սիեր Սեդրակյանին, որն էլ իրեն ասել է, թե «Ես ինչ նախիր ա» արհեստագործությունն ինքն արել է, բայց դա լրագրողներից չի հասցեագրված, ուղղակի անկողն է դասընթացը եղել ու հենց այն է վարձակալ է եղել, անկողնի «Ես ինչ նախիր ա» վերջաբանը լրագրող Փայլակ Ֆահրայանը լսել է ու անեկոթադասական արհեստագործությունը վերագրել լրագրողներին: Իսկ սիւս ԱԺ փոխխոսակալ Էդուարդ Շարմազանյանը հայտարարեց, թե Սեդրակյանը լրագրողներ միջադեպի սեպագրությունը չի ստեղծ: Մարդ չի ստեղծ, հո ստեղծելով չի: Դե եթե չի ստեղծ, ուրեմն չի կարող հավաստանալ, որ Սիեր Սեդրակյանը հայտնի է լրագրողին: Իսկ եթե չի հավաստացել, ուրեմն չի կարող նրան մեղադրել:

Լրագրողները վրդովվել են, որ միջադեպի ժամանակ հայտնիություն բացի, Սիեր Սեդրակյանը Փայլակ Ֆահրայանին կանչել է իր սենյակ՝ առանձին խոսելու: Արտառոգ, վիհավորական, անթույլատրելի, էթիկային հակասող ի՞նչ սար կա այստեղ: Ձեզ ո՞վ է ասում, որ Սիեր Սեդրակյանին իր միջավայրից ու երկրորդից, իր թաղից կտրելով ու Երևանի կենտրոնում հանրապետության օրենսդիր իշխանական կառույցի ղեկավարները դնելով գնահատել նրա դասընթացը: Հարց մի նրան իր բուն, հարազատ միջավայրում, այսպես ասած՝ իր փոստի մեջ դիտարկել: Օրինակ՝ Թոխմախի ինտերիերի ու էֆեստերի սահմաններում...

Ամենակարեւորն այն է, որ մարդ իր սեսակին հավասարիմ մնա, չկեղծի, չխաղա, սուս ինքնելկուսալ, բազմակողմանի զարգացած մարդ չծեւանա: Նրանք հենց այդպիսին են: Չարժե՞ գնահատել նրանց այդ հասկանիչը: Ինչ կան, դա էլ ցույց են տալիս: Ինչ թափանցիկ կամ հերկում, որ գողական են կամ մինչև հիմա թաղային արժեհամակարգի, բառադասարի, հարաբերությունների կրողն ու դասախոսն են:

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱԼ

Պալանների մոտ սղասում ենք

Երեք տարի առաջ՝ 2013-ի մայիսի 22-ին Ազգային ժողովի անբիռնից ելույթ ունեցավ այն ժամանակ ընդդիմադիր՝ ՀՀԴ խմբակցության անդամ, վարչապետի Վահան Գովհաննիսյանը: Գովհաննիսյանը, դիմելով գործող իշխանությանը, որը երեք տարի առաջ էլ, հիմա էլ նույն Հանրապետական կուսակցությունն է, ասաց՝ «Փոխադարձ անվստահության այս դրամաներում ոչ ոք չի հավաստում ձեր՝ ելքի համագործակցությունը հրավերի անկեղծությանը... Ու, եթե ենթադրենք ժողովուրդը ձեզ այսօր ընտրել է, այսօր մեծամասնություն եք կազմել, ապա էլ ինչո՞ւ եք համագործակցում մեզ հետ»:

Բայց երջանկահիշատակ Վահան Գովհաննիսյանի այդ ելույթը այս բառերի համար չէ, որ հիշեցնի: Բանն այն է, որ նույն ելույթում ՀՀԴ-ական դասադասավորող, դիմելով անձամբ Արմեն Աճառյանին եւ Հայր Թովմասյանին (վերջինս այդ ժամանակ արդարադատության նախարարն էր), ասել էր՝ «Տղերք, ի՞նչ է կարծում եք, որ եթե դուք մենակ ինչ-որ սեղ ձեր թեկնածությունն առաջադրեք, ու չունենաք ոչ նախագահի, ոչ Արգամիչի, ոչ դասախազի, ոչ բանակի աջակցությունը, ժողովուրդը ձեզ ընտրելու է, չի ընտրելու, չե՞րք, ձեզ էմբան կծեծեն դալանների սակ...»:

Կարծում եմ դասախազական չէր, որ ՀՀԴ-ՀՀԴ՝ փետրվարի 24-ին ստորագրված հարաբերական համագործակցության մասին հուճապարտ ստորագրեց հենց Արմեն Աճառյանը: Բանն այն է, որ Աճառյանը՝ նախ Տիգրան Սարգսյանի, ապա՝ մասամբ Հովհիկ Աբրահամյանի կաբինետներում այն նախարարներից է, որոնց ամենաուշագույն են մնալուստել դաճակցական գործիչները: Հիմա, ճիշտ է, նա այլևս նախարար չէ, բայց հենց նա իր կուսակցության անունից համագործակցության հուճապարտ ստորագրեց ՀՀԴ-ի հետ:

Բայց սա ՀՀԴ-ՀՀԴ հուճապարտ ոչ թե սեփական, այլ ստորագրման արարողության

նրբություններից միայն մեկն է: Հաջորդ վերաբերում է դարձնել Տարն Սարգսյանին: Նա նույնպես արարողությանը ներկա էր, որն ի դեպ սեղի ունեցավ նախագահականում, բայց այդ մասին փոքր ինչ ուր կխոսենք: Ուճապարտն այստեղ այն է, որ դարձնել Տարն Սարգսյանը ՀՀԴ փոխնախագահ չէ, ինչպես, օրինակ, Արմեն Աճառյանը, կամ ԱԺ-ում ՀՀԴ խմբակցության ղեկավար Վահան Բաղդասարյանը, կամ վարչապետ Հովհիկ Աբրահամյանը, որոնք ես ներկա էին արարողությանը, նա ընդամենը ՀՀԴ Գործադիր մարմնի ներկայացուցիչ է, իսկ ՀՀԴ Գործադիր մարմինը լիակատար ներկայացուցիչներ ունի: Մինչդեռ դեկտեմբերի 24-ին նախագահի նստավայրում այդ ներկայացուցիչներից ներկա էին միայն Տարն Սարգսյանը եւ ԱԺ մասնաճյուղի Գագիկ Մինասյանը, վերջինս էլ հավանաբար այն դասադասավորող Տարն Սարգսյանի ներկայության հետ հարցեր չառաջանան: Բայց դրանք այնուամենայնիվ առաջանում են: Իհար-

կե կարելի է ասել, որ դարձնել Տարն Սարգսյանն այդ օրը նախագահականում էր, որովհետեւ նախագահական նստավայրը գտնվում է Երեւանում, ինքն էլ, ինչպես գիտենք, Երեւանի քաղաքապետն է, բայց սա, հասկանալի է, լուրջ չէ: Ուրեմն ինչո՞ւ: Բանն այն է, որ վերջին ժամանակներում լուրեր են օրջանառվում, որ կարող է սեղի ունենալ քաղաքապետի փոփոխությունը, ընդ որում ներքին կարգով, այսինքն հանրապետական Տարն Սարգսյանին կփոխարինի մեկ այլ հանրապետական: Եւ ահա, Տարն Սարգսյանի ներկայությունը՝ «դեպի Տարն Սարգսյանի ներկայությունը» նախագահականում, նախագահի կողմից, նշանակում է, որ Տարն Սարգսյանը Երեւանի քաղաքապետն է եւ մնալու է Երեւանի քաղաքապետը, համեմատյալ դեպք այնքան, որքան կանգնած է նախագահի կողմից կամ հակառակը: Նախագահն է կանգնած իր կողմից: Եւ վերջապես՝ արարողակարգային երրորդ նրբությունը. ինչո՞ւ երկու կու-

սակցությունների միջեւ համագործակցության հուճապարտ ստորագրվեց հենց նախագահականում: Այո, Հանրապետության նախագահը իշխող՝ Հանրապետական կուսակցության նախագահն է, եւ հուճապարտ ստորագրող կողմերից մեկը իշխող կուսակցությունն է, բայց նա նաեւ ժամանակի ֆեդերացիայի նախագահն է, ուրեմն ինչո՞ւ այս հուճապարտ ստորագրվեց ժամանակի ֆեդերացիայում, մանավանդ, որ ի դասիկ դաճակցական գործիչների, նրանք էլ փայլուն ժամանակ են խաղում: Խնդիրն այն է, որ հուճապարտ ստորագրում ենց նախագահականում արդարացված կլինեք, եթե հուճապարտ ստորագրողներից մեկը նախագահը լինեք, մինչդեռ նախագահն այդ օրը հետեւում կանգնած էր, նախագահը՝ եւ ՀՀԴ Բյուրոյի ներկայացուցիչ Հանն Սարգսյանը: Գուցե փաստաթուղթը վերջին դասին նախագահականում է եղել, կամ դրա օրջ ենց նախագահականում են աշխատել, ու փաստաթուղթը դուրս հանելու փոխարեն, որոշել են մարդկանց ներս հրավիրել, գուցե... Ամեն դեպքում վարկած է:

Բայց այս ամենը, իհարկե, կարելու չէ, կարելուրդ փաստաթղթի սեփական է, որը ստորագրեցին Արմեն Աճառյանն եւ Աղվան Վարդանյանը եւ ավելի կարելուրդ այդ սեփական արձանագրված գործողությունների երկուստեք իրականացումն է, հնարավորինս շուտ... Մենք, նկատի ունեն՝ բոլորս, միայն ուրախ կլինենք դրա համար, քանի որ հուճապարտ արձանագրված մեքերը հրաճալի են: Բա որ գործողություն դառնան, որքան հրաճալի կլինի:

Իսկ եթե չդառնան, եթե չդառնան, ապա... Աղա դալանների մոտ սղասում ենք բարեկեցիկ եւ ուժեղ Հայաստանին, իսկ դուք ի՞նչ հասկացաք, մենք հո Վարդգես Գասպարիի խցակիցները չենք, որ ծեծենք:

Կուսակցություն բացելու իրավունք

Ի տարբերություն լրատվամիջոցների, կուսակցությունների շարքը՝ լավ չէ, քանի որ եթե լրատվամիջոցների առաջությունը նշանակում է բազմակարծություն, ապա կուսակցությունների առաջությունը նշանակում է դաճակցություն: Բայց այս ամենը՝ որդես կանոն: Իրականում մեր երկրում լրատվամիջոցների շարքը լինել է լավ չէ, քանի որ այն չի աղաքողվում բազմակարծություն, այլ ձեւավորում է լրատվականների թայֆայություն: Եւ ամեն նոր բացված լրատվամիջոց ԱԺ-ում ընտրված կուսակցության նման ի սկզբանե հայտարարությամբ է հանդես գալիս՝ ինքը ընդդիմադիր է, թե՛ իշխանական, եթե ընդդիմադիր է, ապա իսկական ընդդիմադիր է, թե՛ իշխանության խամաճիկ, եթե իշխանության խամաճիկ է, ապա իշխանության ո՞ր կոնկրետ թեմ... Մի խոսքով, Հայաստանում խախտվում է միայն մի բանի առաջություն՝ փողի, ավելի ճիշտ՝ փողատերի, քանի որ շատ փող Հայաստանում կա, Հայաստանում շատ փողատերեր չկան:

Կարծում եմ, որ ամեն նոր բացված կուսակցություն իր ուճապարտ կենտրոնում հենց այս հարցը կամ նախ եւ առաջ այս հարցը, թեկու՞՞ նաեւ այս հարցը դեքս է դադի: Այսինքն, եթե մեկը Հայաստանում կուսակցություն է բացում, որդեսգի Հայաստանում լայն տարածում ստանան լիբերալ արժեքները, մյուսն էլ բացում է, որ դասադասողական գաղափարախոսությունը վերջնականապես հիմնավորվի այս երկրում, ապա միայն այսօրվա իմաստ չունի կուսակցություն բացել, քանի որ իմաստ չունի այսօրվա ժողովրդին բացատրել, թե ի՞նչ է լիբերալիզմը եւ ի՞նչ է դասադասողականությունը, կամ սոցիալիզմը: Եւ գիտենք, եւ տեսել

են, եւ հոգնել են: Հետեաբար կուսակցության, զոնե նոր բացվողների հիմնական առաքելությունը դեքս է ոչ այնքան գաղափարախոսական լինի, ինչը մեր ժողովրդի մոտ թողնում է նույն ազդեցությունը, ինչ օրվա վերջին դասախոսությունը՝ սիրահարված ուսանողի մոտ, այլ՝ ժողովրդի կենսամակարդակի վրա էական ազդեցություն ունենալու նախ նոդասակը, ապա ցանկությունը, ապա ռեսուրսները: Չունե՞ք, կամ միայն նոդասակն ունեք եւ ցանկությունը, բայց ռեսուրսները չունե՞ք, ապա բարի եղեք եւ մի բացեք նոր կուսակցություն, մանավանդ, որ հրաճալի նոդասակներով եւ էլ ավելի հրաճալի ցանկություններով բազմաթիվ կուսակցություններ արդեն ունենք՝ մեկը մեկից գեղեցիկ անվանումներով:

Մյուս կողմից, իհարկե, բնակչության կենսամակարդակի բարձրացումը օրվա իշխանության խնդիրն է, հետեաբար այն չի կարող առանձին, մանավանդ ընդդիմադիր կուսակցությունների համար առաքելություն լինել: Այսինքն, եթե մարդիկ վրաս են աղում, դրանում դասախոսական ոչ թե, ենթադրենք, նորաբաց «Հայկական վերածնունդ միավորում» կուսակցությունն է, այլ գործող իշխանությունը: Խնդիրն այն է, որ եթե այդ թվում «Հայկական վերածնունդը» չունի մարդկանց ավելի բարեկեցիկ դարձնելու համոզիչ նոդասակ, ցանկություն եւ ռեսուրս, ուրեմն օրվա իշխանությանը այլ լրմտանքը չի կարող հանդիսանալ, եւ անգամ մնադաքելու իրավունք չունի, քանի որ, երբ մնադաքում ես, կամ մերժում, առանց ներկայացնելու այլընտրանքի, ապա արածող անբոխավարությունն է, միմիայն մարդկանց սրից խոսելու ցանկություն, իսկ այսօրվա մարդ-

կանց համար բավարար չէ միայն իրենց սրերից խոսելու վարդեսություն, մանավանդ երբ դրանով փայլում են անբոխավարության հին վարդեսները:

Եւ ուրեմն ո՞վ իրավունք ունի կուսակցություն բացելու. ըստ օրենքի՝ բոլորը, եթե, իհարկե չափահաս են, հոգեկան խանգարում չունեն (նախքան կուսակցություն բացելու եւ հայաստանյան քաղաքական դաճակցության մեքը՝ ոչինչ), եւ հսակ ձեւակերպված գաղափարախոսություն եւ կուսակցական ծրագիր ունեն եւ համախոհների թիւ: Այսինքն, օրենքը մեր թաղի Եղոյին չի արգելում կուսակցություն բացել, քանի որ նա չափահաս է, հոգեկան խանգարված չէ, հսակ ձեւակերպված գաղափարախոսություն ունի (թեկու՞՞ վիճելի-անընդունելի), եւ երկիրը՝ երկիր դարձնելու ծրագիր ունի եւ լուրջ օրջադաս: Չմայած չի աշխատում, վարժ անգամ հայերենին չի սիրադեսում, բակի խանութին ահագին դաքս է, բայց ոչ թե որովհետեւ փող չունի, այլ քանի որ ինքը «ճի վեկալող ա»: Փառք Աստու, որ Եղոն ցանկություն չունի կուսակցություն բացելու, ի դեպ, մի անգամ նա ինձ ասաց, որ ինքը նման ցանկություն չունի, քանի որ՝ «չեմ ուզում կեղտոսվեմ ես դալիծկայի մեք, ախրեքս»:

Բայց սա՞ Եղոն, ասեքը հո ուզո՞ւմ են, եւ չե՞ որ ասեքը կուսակցություն են բացում հենց այս գեթ մի դասադասող, որովհետեւ ուզում են: Հետ դուրս են գալիս կուսակցությունից էլ, քանի որ ուզում, մի խոսքով՝ ուզում են՝ բացում են, չեն ուզում՝ փակում են, իրենց են ուզում, մնում են այնտեղ, որտեղ ուզում են, եւ չեն ուզում, դուրս են բերվում: Մի խոսքով՝ Եղոն ճիշտ է ասում...

Չորեքաթի օրը ԲՀԿ խմբակցության անդամ Սեփան Սարգսյանը հայտարարել է, որ Վարդան Օսկանյանն իրավունք ունի կուսակցություն բացելու, քանի որ՝ «Պարոն Օսկանյանն այնքան գիտակ է Հայաստանի ներքին կյանքին, արժանի հարաբերություններին եւ ընդհանրապես իրավիճակին, որ բոլոր իրավունքներն ունի կուսակցություն ստեղծելու»:

Գիտեք, եթե երկիր ներքին կյանքին, արժանի հարաբերություններին եւ, ընդհանրապես, իրավիճակին, եւ մի քանի օտար լեզուների գիտակ լինելը իրավունք է տալիս կուսակցություն ստեղծելու, ապա այդ իրավունքը նաեւ Ռոբերտ Զոչարյանն ունի, օրինակ, չմայած եթե Զոչարյանը օգսվի՝ կուսակցություն բացելու իր իրավունքից, հագիվ թե Օսկանյանն իրենը բացի:

Այնպես որ մենք հրաճալի երկրում ենք աղում, որտեղ կուսակցություն բացելու իրավունքը դալմանավորված է ներքին կյանքին եւ արժանի հարաբերություններին եւ առաջատար կուսակցական գիտակ լինելու հանգամանքով, կամ բնակչության կենսամակարդակը բարձրացնելու ցանկությամբ եւ ռեսուրսներով, առավել եւս՝ օտար լեզուների իմացությամբ, կամ, ենթադրենք, երաճեական առնվազն մեկ գործիքի վրա նվազել կարողանալու ունակությամբ, այլ այդ իրավունքն ունեն եւ նախկին նախագահը, եւ նախկին ԱԳ նախարարը, եւ Ազգային անվտանգության նախկին քարտուղարը եւ... մեր թաղի Եղոն: Պարզապես նախկին նախագահն ու մեր թաղի Եղոն չեն ուզում: Իսկ դուք ուզում եք... Նկատի չունեմ՝ կուսակցություն բացել, նկատի ունեմ, որ բոլորն ունենան կուսակցություն բացելու իրավունք:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱԼ

ԵՏՄ-ից ավտոմեքանքների ներմուծման հարկումը միակ խնդիրը չէ

Մարտին ֆինանսիկալու են Միություն ներսում ավելացված արժեքի հարկման հարցերը

ԵՏՄ ինտեգրման եւ մակրոստատիստիկայի հարցերով նախարար, ԵՏՄ կոլեգիայի անդամ **Տաթևյան Վալդայան** հայտարարել էր, որ թեև ԵՏՄ սարածում ոչ սարիֆային դասնեներ դե յուրե չկան, սակայն կան երկրներ, որ դրանք կիրառում են: Որդես օրինակ նա նշել էր Հայաստանում ԵՏՄ երկրներից ավտոմեքանքներ ներմուծելիս ֆիզիկական անձանց նկատմամբ ավելացված արժեքի հարկի գանձումը: Ըստ Վալդայանի, նման դասնեները «հսակորեն արգելված են օրենսդրությամբ, եւ դրանք ղեկավարվում են»:

Բնականաբար, այս հայտարարությունը լայն արձագանք գտավ Հայաստանի լրատվամիջոցներում: Երևանում ԵՏՄ-ի դրամայի մույնդես չեղավ: Ընդ որում, ուղղված թե՛ Հայաստանի կառավարության, թե՛ ԵՏՄ կառույցի դեմ: Չուսացավ նաեւ ՀՀ ֆինանսների նախարարության արձագանքը:

Ֆինանսների փոխնախարար **Արմեն Ալավերդյանը** հեռուստասեսային հարցազրույցում հայտարարեց. «Պաշտոնադրեա հայտարարում եմ՝ այստեղ որեւէ շեղում կան բացթողում չենք ունեցել, ամեն ինչ արվել է ղեկավար պլանի օրինակներով: Ընդ որում, սառնին համադասասխան»:

Երևանում կառուցվելու ղարգաբանել, փոխնախարարը հեռուստային հայտնեց. «ԵՏՄ երկրներից Հայաստան ավտոմեքանքներ ներմուծելիս ֆիզիկական անձանց նկատմամբ ավելացված արժեքի հարկի կիրառման հարցին հարկ է անդրադարձնալ ԵԱՏՄ Երջանակում առեւտրի խոչընդոտների առավել լայն համատեղում: Նշվում է, որ Միությունում առկա են նմանատիպ մոտ 400 խոչընդոտներ, որոնցից 2015 թվականի ընթացքում համատեղ աշխատանքների արդյունքում վերացվել է ավելի քան 80 խոչընդոտ»:

յին սնեսական ինտեգրման եւ բարեփոխումների նախարարությունը:

Նախարարության երկարաժամանակեւ սերմնեներով լի հայտարարությունից հիմնականը, որ հարկ է հսակեցնել Երբային ֆաղաֆաղու համար այն է, որ ԵՏՄ-ի համադասասխան կառույցների հեա այն եւ մի ֆանի այլ հարցեր ֆինանսավում են եւ առաջարկներ լինելուն ղես կներկայացվեն ՀՀ կառավարություն: Միաժամանակ, փորձեմք հնարավորինս ղարգեցված անդրադարձնալ նախարարության բացառություններին այս հարցի վերաբերյալ:

Ըստ միջազգային սնեսական ինտեգրման եւ բարեփոխումների նախարարության, ԵՏՄ անդամ ղեսություններից Հայաստան ավտոմեքանքներ ներմուծելիս ֆիզիկական անձանց նկատմամբ ավելացված արժեքի հարկի կիրառման հարցին հարկ է անդրադարձնալ ԵԱՏՄ Երջանակում առեւտրի խոչընդոտների առավել լայն համատեղում: Նշվում է, որ Միությունում առկա են նմանատիպ մոտ 400 խոչընդոտներ, որոնցից 2015 թվականի ընթացքում համատեղ աշխատանքների արդյունքում վերացվել է ավելի քան 80 խոչընդոտ:

Այժմ ավելի կոնկրետ: «Եվրասիական սնեսական միության անդամ ղեսություններն արտահանված աղարանների օտարման գործարների նկատմամբ ԱԱՀ-ի գրոյական դրոյաֆաչափ կիրառելու համար անհրաժեես է, որ արտահանողն իր հաճվառման վայրի հարկային մարմին ներկայացնի ներմուծողի կողմից աղարանների ներմուծման եւ անուղղակի հարկերի վճարման մասին հայտարարությունը՝ հաստատված ներմուծման երկրի հարկային մարմնի կողմից: Ընդ որում, այդ հայտարարությունն արտահանողն իր հաճվառման վայրի հարկային մարմին ղեկ է ներկայացնի աղարանները ՀՀ սարածից փաստացի արտահանելու օրվան հաջորդող 180 օրերի ընթացքում: Հակառակ ղարագայում, աղարաններ արտահանողի նկատմամբ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով (ինչդես համադասասխան աղարանը ՀՀ սարածում օտարելու դեղում) առաջարկվում են ԱԱՀ-ի հարկային ղարավորություններ»: Այսինքն, եթե Հայաստանից աղարան եւ արտահանում ԵՏՄ երկրներ, աղար արտահանողը ղեկ է ներկայացնի այդ աղարանը ներմուծողի կողմից հարկերի վճարման մասին հայտարարությունը՝ սկյալ դեղում Հայաստանի հարկային մարմիններից: Այս դարագայում արդեն ԵՏՄ ներսում կգործի գրոյական հարկումը: Հակառակ ղարագայում, ավելացված արժեքի հարկը գանձվում է այնդես, ինչդես կգանձվել ԵՏՄ անդամ յուրաֆանչյուր երկրի ներսում գործար կատարելիս:

կերի վճարման մասին հայտարարությունը՝ սկյալ դեղում Հայաստանի հարկային մարմիններից: Այս դարագայում արդեն ԵՏՄ ներսում կգործի գրոյական հարկումը: Հակառակ ղարագայում, ավելացված արժեքի հարկը գանձվում է այնդես, ինչդես կգանձվել ԵՏՄ անդամ յուրաֆանչյուր երկրի ներսում գործար կատարելիս:

Ինչդես այստեղ այն է, որ միես չէ, որ ներմուծողները ղարեսառ կատարում են իրենց ներմուծման եւ անուղղակի հարկերի վճարման ղարավորությունները, ինչդել էլ ղայմանավորված՝ մեր արտահանողներն ընկնում են լրացուցիչ հարկային ղարավորությունների, այդ թվում՝ սոյժերի սակ:

Ինչ վերաբերում է մյուս խնդրին՝ կաղված ԵՏՄ-ից Հայաստան ներմուծման հեա: ԵՏՄ անդամ երկրներից Հայաստան աղարանների ներմուծման դեղում արտահանողը, վստահ չլինելով, որ հայկական կաղմակերղությունը կկատարի իր հարկային ղարավորությունները, աղարանը վաճառում է՝ գնի մեղ ներառելով ԱԱՀ-ն: Սա առաջացնում է ԱԱՀ-ով կրկնակի հարկում, որը վճարվում է եւ արտահանող երկրում, եւ Հայաստանում: Սա վերաբերում է Հայաստան ավտոմեքանքների ներմուծմամբ ղարավոր իրավաբանական անձանց: Հեաեաբար, «ֆիզիկական անձանց կողմից ավտոմեքանքների ներմուծման ղարագայում Հայաստանում ԱԱՀ-ով չհարկումը կստեղծեր անհավասար մրցակցային ղայմաններ»:

Միջազգային սնեսական ինտեգրման եւ բարեփոխումների նախարարության եղեկացմամբ, ԵՏՄ անդամ մյուս երկրների եւ ԵՏՄ հանձնաժողովի մասնակցությամբ մեակվել եւ Երջանառության մեղ է դրվել արձանագրության նախագիծ, որով նախատեսվում է հսակեցնել եւ ղարգեցնել ԱԱՀ-ի ղարավորությունների կատարման գործընթացը: Մարտին ԵԱՏՄ հարկային հարցերի յուր-

իրազակական կոմիսիի նիսի օրակարգում արդեն իսկ ընդգրկված են թե՛ ավտոմեքանքներ ներմուծելիս, թե՛ ընդհանուր ԱԱՀ կիրարկման հարցերը, որոնց լուծումների հիման վրա էլ առաջարկություններ կներկայացվեն ՀՀ կառավարություն:

Այսինքն, առաջիկայում այս խնդրին հանգուցալուծում կլինի, որը հուսով ենք բացասաբար չի անդրադարձնա ղեսական բյուջեի մուսերի վրա, միաժամանակ չի առաջացնի հավելյալ կան կրկնակի հարկում ԵՏՄ-ից ավտոմեքանքներ ներմուծելիս եւ ընդհանրաղես միության ներսում արտահանման եւ ներմուծման ժամանակ:

Հ.Գ.- Կառավարության երեկվա նիսում վարչաղես Հովիկ Աբրահամյանն անդրադարձավ ԵՏՄ երկրներից ՀՀ ֆաղաֆաղների կողմից ներկրված մեքանքների ԱԱՀ հարկման խնդրին: Նա հեաեաբար կատարեց. «Խնդիրը ԵՏՄ համար նոր չէ: Ղարախաստանում մյուսդես գործել է նման անցումային սահմանափակում, խնդիրը նոր չէ նաեւ մեր սնեսական ֆաղաֆականության օրակարգում ընդգրկվածության եսակեսից: Վերջին մեկ սարվա ընթացքում ՀՀ կառավարությունը անընդհառ ու ակիղ լննարկումներ է ունեցել ԵՏՄ-ի գործընկերների հեա, առեւտրի հիմնական խոչընդոտ հանդիսացող ԱԱՀ-ի անկատար մեխանիզմների վերացման ուղղությամբ: Զննարկելով հարցը ՀՀ նախագահի հեա՝ մենք որոշել ենք վերանայել ուղարց կարգավորող օրենսդրությունը»: Այնուհեաեա Հովիկ Աբրահամյանը առաջարկով «Ավելացված արժեքի հարկի մասին» օրենքում փոփոխությունների նախագիծը մեղվեց նիսի օրակարգ, որով նախատեսվում է Եվրասիական սնեսական միությունից ֆիզիկական անձանց կողմից ներկրվող ավտոմեքանքների համար ավելացված արժեքի հարկը չգանձել:

Ըստ վարչաղեսի, ֆաղաֆաղն սարին մեկ մեքան կարող է ներկրել իր օգսագործման համար եւ այդ դեղում 2017 թվականի հունվարի 1-ից ղեկ է աղսվել ԱԱՀ-ի վճարումից: «Հիմա մենք կրձասում ենք այդ ժամկեսը», հայտնեց Հովիկ Աբրահամյանը:

Հարցը ներկայացրեց փոխվարչաղես, միջազգային սնեսական ինտեգրման եւ բարեփոխումների նախարար Վաչե Գարիբեղյանը եւ առաջարկեց նախագիծն անհեսաձեղի ձանաչել եւ երկու օր ժամանակ սրամարել՝ վերջնական մեակման համար:

ՏԱՐԱՆՈՑ

Ասոմակայանը հաջորդ սարի կկանգնի չորս ամսով, իսկ այս սարի էլսակաղինը գուցե նվաղի

Ասոմակայանը 2017 թվականին կանգնելու է ոչ թե նորմաշիվով նախատեսված 35 օր, ինչդես ամեն սարի է եղի ունեում, այլ նորմաշիվային կանգից հավելյալ եւս 90 օր, այս մասին երեկ խորհրղարանում հայտնեց Հանրային ծառայությունների կարգավորող հանձնաժողովի նախագահ Ռոբերտ Նաղարյանը: Պատճառը ասոմակայանի փակումը եւս սասն սարի հեսաձեղելու եւ այդ առթիվ միջոցառումների իրակացման անհրաժեեսությունն է: Այսինքն՝ հաջորդ սարի չորս ամսից ավելի մենք ասոմակայանի էժան՝ չորս դրամանոց էներղիան ղարմանից չենք սասնա: Թե ինչ հեսեաններ կունենա դա, որքան լրացուցիչ բեռ կերի էլեկտրաէներղիայի սակաղնի վրա՝ դեռ հաճվարկների խնդիր է, ինչդես եւ այն, թե արղոբ դա չի՞ բերի հովհարային անղասումների: Իսկ

այս սարի էլեկտրաէներղիայի սակաղնի վերանայման մասին կարելի կլինի խոսել աղրիլի վերջին միայն, երկ կորուսների այժմ առկա նվաղումը վերջնականաղես կհաճվարկվի:

Ի դեղ՝ Ռ. Նաղարյանը նաեւ հայտնեց, որ ՌԴ-ի հեսգաղի սակաղնի նվաղեցման վերաբերյալ բանակցություններ են ընթանում, որոնց վերաբերյալ դրական արղյունի առումով նա լավատես էր:

Վեղու ջրամբարի ծրաղրի Երունակման համար մոտ 500 հաղար եղրո հասկացվեց

Մոտ 500 հաղար եղրո երեկ կառավարությունը հասկացրեց Վեղու ջրամբարի Երունարական աշխատանքները չկանգնեցնելու եւ հնարավորինս արագ սկսելու համար: Ըստ որոշման հիմնավորման, «Վեղու ջրամբարի եւ որոզման համակարղի կառուցման» ծրաղրի Երջանակում ընթանում են նախագծման եւ մրցղթային փաստաղթերի ղարտասման աշխատանքները: Կարե-

տրելով ընղումված որոշումը, վարչաղես **Հովիկ Աբրահամյանը** նեց, որ կառավարությունը ջրամբարաեիությունը հայտարարել է գերակա ուղղություն, եւ ֆայլեր են ձեռնարկվում ծրաղրը օրու կյանի կղեղելու համար:

Տանրային գերակա Եահ՝ «Տին Երեան» ծրաղրի իրականացման համար

Երեան ֆաղաֆի գլխավոր ղղղոցայի՝ Աբովյան, Փավսոս Բուղանղի, Եղնիկ Կողբացու եւ Արամի փողոցներով ղարափակված սարածների նկատմամբ կառավարությունը երեկ բացառիկ՝ գերակա հանրային Եահ ձանաչելու մասին որոշում ընղումեց: Դա հնարավորություն կտա ավարտին հասցնել ֆաղաֆաղիանական ծրաղրի իրականացումը, որով մասավոր ներղումների հեակին Երեանի կենսոմից կվերանա կիսախարղիսով բնակելի ֆոնղը եւ Գլխավոր ղղղոցայի վերոնեղյալ սարածում հնարավոր կլինի վերականղնել «Տին Երեան» ղարտասմարաղեսական միջակայրը:

ՄԱՍՆԱԿԱՆ ՈՒՆԱԶՍՐԵՆՆԵՆ

Ուսումնական դասընթաց

Մասն 6-րդ

Սիրիայի Արաբական Հանրապետությունում (ՍԱՀ) 2011թ. մարտից ի վեր բարունակալուղ զինուած հակամարտությունում, ՄԱԿ-ի տնտեսական, զոհուել է անելի քան 220,000 մարդ: ՍԱՀ նախագահ, մարշալ Ասադի գլխավորած սիրիական ղեկավարական թանակին դիմակայում են բազմաթիւ գրոհայինների առաջակախմբերը, որոնք դասկանում են զանազան զինուած կազմաւորումների: Այդ առաջակներից բաւերին Արեւմտեւում անուանում են աղոսամբներ, ունանց էլ՝ չափաւոր ընդդիմադիրներ: Այդ գրոհայինների ընդհանուր թիւը, սարքեր հաւոարկների համաձայն, կազմում է 150-170 հազ., իսկ Իրաքի եւ Իրանի որոշ դասոսնական Երջանների տեղեկուքներում միայն «Իսլամական ղեկուքներ» (ԻՂ), նոյն ինքն՝ նախկին «Իրաքի եւ Լեւանտի Իսլամական ղեկուքներ» (ԻԼԻՂ) ահաբեկչական կազմակերպութեան զինուալների թիւը 200,000-ից անելի է: Առկա տեղեկութիւնները թոյլ են տալիս ենթադրելու, որ Իրակում այդ 200.000-ից միայն 50-60 հազ.-ն է մարտնչում ՍԱՀ սարածում, իսկ մնացած 140-150 հազ.-ը ռազմագործողութիւններ է մղում Իրաքում, որտեղ նրան դիմակայում են ա.Իրաքի ղեկավարական թանակը, բ.Իրակում 200,000-անոց ռազմուծը՝ Փեւերզան, գ.Բաղդադի զիւ վարչակարգին սասարող Իրանական մարտական ուժերը, դ.ԱՄՆ դաւնախմբի օդուծը...

Սիրիական օրինական իշխանութիւնների դէմ հիբրիդային դասերազմ մղող բազմազոյն առաջակախմբերի մէջ առաւել զործուն ու վսանգաւորը «Իսլամական ղեկուքներ» ու «Չեքհաք ան-Նուսրան» են: Ի դէպ, երկուսն էլ, որդէս ահաբեկչական խմբաւորումներ՝ արգելուած են մի Եարք երկրներում, այդ թուում ՌԴ-ում, որը հեռաւտօրէն իր սեփական սահմաններից բաւական հեռու՝ Սիրիայում է դասերազմում այդ աղոսաբեր ուժերի դէմ:

Մասնցից յասկաղէս ԻՂ-ի դէմ մղուող գրեթէ 5-ամեայ դասերազմի փոփոխական յաջողութիւնը եւ զինուած դայարի այսօրեւ երկարատեւ ձգձգումը դայանաւորուած են, հասանաբար, նաեւ նրանով, որ ԻՂ-ի դէմ միասնական ճակաս չկայ:

Մասնաւորաղէս, ԻՂ-ի դէմ ռազմագործողութիւններ են վարում հեւտեւալ ուժերը:

❖ Սիրիայի եւ Իրաքի կառավարական զորերը. բնականաբար, զոյութիւն ունի հակա-ԻՂ-ական 2 ռազմաճակաս՝ Սիրիական եւ Իրաքեան, միմեանց փոխկարողուած եւ փոխազդող:

❖ ԱՄՆ-ի գլխաւորած միջազգային դաւնախմբը՝ կոալիցիան, որը հասցնում է առայծմ սահմանափակ օդային հարուածներ. ի դէպ՝ որքան էլ զարմանալի է, այս դաւնախմբի կողմից ԻԼԻՂ-ի անելի քան 1-ամեայ ռմբակոծութիւնները յանգեցրին միայն նրան, որ ...ԻԼԻՂ-ը զնալով հզորացաւ ու ընդլայնեց իր սարածը:

❖ Հաւանաբար, աներկեւան դաւնախմբի ցամաքային բաղադրամասը կարելի է համարել Իրանի եւ Լիբանանի ու Իրաքի զիւ աւխարհագրայիններին:

❖ ՌԴ-ը, որը 2015թ. սեղտեմբերի 30-ից նախագահ Ասադի խնդրանքով սկսել է օդային եւ հրթիռային կէսային հարուածներ հասցնել ԻՂ եւ «Չեքհաք ան-Նուսրան» ահաբեկչական կազմակերպութիւնների զանազան օբեկտներին՝ հրամանատարական կէտերին, Եսաբերին, զինանոցներին, ուսումնական կենտրոններին, դաստիարակներին եւ այլն:

Սիրիային ռազմական օգնութիւն է ցուցաբերում, եւ փաստօրէն, ԻՂ-ի դէմ ճակասում է նաեւ Իրանը, որի ուժային կառոյցներն այս կամ այն կերպ մասնակցում են սիրիական դասերազմին՝

յօզուս Ասադի: Յայտնի է, որ 2012թ. կէտերին, երբ Ասադի վարչակարգն անյուսալի վիճակում էր յայտնուել, Սիրիանսան Լիբանանի զիւայական «Հզօրուլա» կազմակերպութեան մարտական ուժերը, որոնց սասարում է Իրանը: Հենց Թեհրանի օգնութիւնն էլ սաղալումից փրկեց Ասադին: Տարքեր անունների եւ ուժերի հեւտում այսօր էլ Իրանն անեւնայն աջակցութիւն է ցուցաբերում Ասադի վարչակարգին, դրանով իսկ աղաւտուելով Իրան-Իրաք-Սիրիա-Լիբանան (մասամբ) ռազմաաղաղական առանցքի յաջողութիւնը եւ Իրան-Սիրիական ծով ռազմավարական զիւայական զօսու զոյութիւնը...

Վերջաղէս, 16.12.2015թ. դրութեամբ Սաուդեան Արաբիայի, Պակիստանի եւ Թուրքիայի գլխաւորութեամբ 34 երկիր

ով համաւխարհային իսլամական խալիֆաթի իր ահաւոր զաղափարը...

Դեռ 2011թ. անոանը Իրաքից ՍԱՀ սկսեցին գալ ինչպիսիք «Ալ-Ղաիդա» ահաբեկչական կազմակերպութեան գրոհայինները: Յայտնի է, որ «Ալ-Ղաիդան» օրէնքով արգելուած կազմակերպութիւն է աւխարհի բազում երկրներում, այդ թուում ՌԴ-ում: Իրաքում այդ կազմակերպութիւնը ծագել էր 2003թ., որդէս «Իրաքում ալ-Ղաիդա» ահաբեկչական խմբաւորում: Դրա հիմնադիրն էր յորդանանցի ազձարաուիւն: 2006թ. հոկտեմբերին, միաձուլուելով այլ իսլամական խմբաւորումների հեւ, այն իրեն հռչակել էր «Իրաքի Իսլամական ղեկուքներ»:

Զնայեած 2010թ. յունիսին աներկա-Իրաքեան համաւեղ ռազմագործողութեան արդիւնում ԱՄՆ զինուորական հրամա-

րաիդայի» թիկունքին կանգնած է Սաուդեան Արաբիան:

ԻԼԻՂ-ը, որին յաճախ ԴԱԻԸ են անուանում՝ արաբերէն «Ղաուլա ալ-Իսլամիյա ալ-Իրաք ու ալ-Շամ» անուանման յաղաւումից, միջազգային բնոյթի իսլամիսական ահաբեկչական կազմակերպութիւն է, որը գործում է Սիրիայի հիսիս-արեւելիւն եւ Իրաքի հիսիս-արեւմուտում: Շաս բնական է, որ, ինչդէս արդէն նեւցինք, ՌԴ-ում, նաեւ՝ ԱՄՆ-ում, Կանադայում, Աստրալիայում, Եգիպտոսում, Հնդկաստանում, Ինդոնեզիայում, Տաջիկստանում եւ... Թուրքիայում (ձեւականօրէն) ԻԼԻՂ-ը ճանաչուած է ծայրայեղական եւ արգելուած կազմակերպութիւն:

ԻԼԻՂ-ը ստեղծուել է «Ալ-Ղաիդայի» ահաբեկիչների մնացորդներից՝ Իրաքում

Սիրիական ռազմաճակասում կարող է վճռուել Մերձաւոր Արեւելի ճակասագիրը

Կամ Ռուսաստանը Մերջաւոր Արեւելում չզսում է փոխարինել ԱՄՆ-ին

ստեղծել էին եւս մէկ, իբր, հակաահաբեկչական դաւնախմբը՝ փաստօրէն՝ սուննիական իսլամական կոալիցիա, որը դեռ նոր է դասարասում իր զօրերը մսցնել սիրիական ռազմաճակաս: Կասկածելի է, թէ նրանք ինչ-որ բացասական դեր կխաղան ԻՂ-ի համար: Ընդհակառակը, սղաւորութիւնն այնդիսին է, որ սաուդցիներն ու թուրքերը, կարծես, օգնութեան են գալիս ռուս-սիրիա-իրանական հարուածների սակ ջախջախման ենթակայ ԻՂ-ին...

Փաստօրէն, այս բոլորի մէջ միայն ՌԴ-ն է, որ օրինականօրէն է դասերազմում Սիրիայում, քանզի միա բոլոր ուժերն ու «կոալիցիաները» սիրիական օրինական իշխանութիւնների համաձայնութիւնը չեն սսացել՝ նրա սարածում զօրեր ծաւալելու եւ ռազմագործողութիւններ վարելու համար:

Բայց անդրադառնամք ահաբեկչական կամ հակասասաղական վարձու մարդասղաների ու մարդակերների այն խմբաւորումների ծագմանը եւ գործունեութեանը, որոնց Արեւմուտում, իսկ առաւել եւս Թուրքիայում ու Պարսից ծոցի արաբական որոշ ղեկուքներում դոյիսկոռեկտօրէն, իսկ երբեմն անթափոյց քնեւանքով «աղոսամբներ», «ընդդիմադիրներ» ու «չափաւոր ընդդիմադիրներ» անուանումներով են մեծարում, գրեթէ բացայայտելով դրանց թիկունքում կանգնած հովանաւորներին:

Ռեալաստաղական ուժերի մէջ առաւել հզօրն, ըստ էութեան, ԻՂ-ն է, որն՝

1. ինքնահռչակուել է որդէս ղեկուքներ, թէկուզ ցայսօր չճանաչուած որեւէ այլ ղեկուքեան կամ միջազգային կազմակերպութեան կողմից,

2. ունի ռազմավարութիւն, որը ներսիրիական մասսաբերում չի տեղաւորում. այն աւխարհագրաւորային եւ նոյնիսկ գլոբալ յաւակնութիւններ ունի՝ հռչակե-

մասարութիւնը յայտարարել էր «Իրաքի Իսլամական ղեկուքներ» ահաբեկչական կազմակերպութեան եւ նրա առաջնորդների՝ Աբու Ալյոսբ ալ-Մարիի ու Աբու Օմար ալ-Բաղդադիի ռչնչանման մասին, սակայն 2010թ. 2-րդ կեսին կազմակերպութիւնը զարմանալիօրէն «վերածնուեց», իսկ նրա ղեկավար դարձաւ ուն հոգեւորական՝ Իբրահիմ Աուվադ Իբրահիմ Ալի ալ-Սամարրաի ալ-Բաղդի, ով յաջողուելով ջիհադիսական այս խմբաւորման նախորդ առաջնորդին՝ Իրաքի բանակի նախկին զնդաղէս Աբու Օմար ալ-Բաղդադիին, ընդունեց Աբու Բաբ ալ-Բաղդադիի անունը, ինքն էլ ծագումով լիւնելով Բաղդադի նահանգի Սամարիա քաղաքից: Այս «խալիֆը» հաստատում է, որ Մուհամեդ մարգարէի սերունդն է եւ կրում է առաջին խալիֆներից Աբու Բաբի անունը՝ դրան անելացնելով ալ-Բաղդադի ալ-Հուսեյն ալ-Կուրայցի (): Ի դէպ, Աբու Բաբ-Բաղդադիի օրօք 2010-2013թթ. ԻԼԻՂ-ի գլխաւոր ռազմավարը (սրատեղը) եւ ԻԼԻՂ-ի ռազմաաղաղական յաջողութիւնների գլխաւոր կերտողներից մէկը սաղաղամեան օդուծի հեւախուզութեան զնդաղէս ալ-Հիլալին էր:

«Ալ-Ղաիդայի» գրոհայինները 2012թ. յունուարին կազմաւորեցին «Չեքհաք ան-Նուսրան» ահաբեկչական կազմակերպութիւնը, որը, ինչդէս վերը նեւ, նոյնդէս արգելուած է ՌԴ-ում: Յեսագայում «Չեքհաք ան-Նուսրան» սրոհուեց. գրոհայինների մի մասը յարեց ԻՂ-ին, իսկ միա մասը՝ դասողանեց իր ինքնուրոյնութիւնը: Ի դէպ՝ սիրիական չափաւոր ընդդիմադիր կոչեցեալները որոշ ժամանակ բացայայտէն համագործակցում էին «Չեքհաք ան-Նուսրայի» հեւ՝ ընդդէմ Ասադի: Ի դէպ, միջազգային քաղաքականութեան մասնագէտների մէջ Երջանաւորում է այն տեսակէտը, որ «Չեքհաք ան-Նուսրայի» եւ ընդհանրաղէս «Ալ-

այդ կազմակերպութեան ջախջախումից յետոյ: Երբ 2011թ. Սիրիայում սկսուեց այսդէս կոչուած քաղաքացիական դասերազմը, իսկ իրականում՝ դրսից հրահրուած հիբրիդային դասերազմն ընդդէմ Ասադի, ԻԼԻՂ-ի գրոհայինները այդ դասերազմում տեսան կամ, զուցե, նրանց ցոյց տուեցին զէնքի, սարածների, նաւթի, դասանդների եւ այլ «ռազմաւարի» զաւթման հնարաւորութիւններ, որոնց առեւտրով էլ յեսագայում այդ ահաբեկիչները սկսեցին մեծ զոււմարների սիրանալ: 09.04.2013-ից խմբաւորումն իրեն վերանուանեց դարգաղէս ԻՂ, դէն նեւտելով աւխարհագրական բաղադրիչները (Իրաք եւ Լեւանտ), քանզի իր յաւակնութիւնները եւ յանկարծակի Ենդրայից յաջողութիւնները թոյլ էին տալիս արտասարածաբաւնային ընդլայնման ծրագրեր հռչակել: 2014թ. փետրուարին ԻՂ-ն անջատուեց «մայրական» ահաբեկչական բջջից՝ «Չաքհաք ան-Նուսրայից» (սիրիական Ալ-Ղաիդա), դասճանաքանելով ինչ-որ սարածայնութիւններ: Ներկայումս զոյգ խմբաւորումները մրցակցում են յանուն Սիրիայում աղոսութեան: Ըստ որոշ տեղեկութիւնների՝ «Չաքհաք ան-Նուսրայի» հովանաւորում է Սաուդեան Արաբիայի թագաւորութիւնը, այնինչ «Իսլամական ղեկուքներ»՝ Քաթարի միսրութիւնը՝ զազի դասարներով աւխարհում 3-րդ տեղը եւ նաւթի դասարներով՝ 21-րդ տեղը զբաղեցնող գերհարուստ ղեկուքները:

Հաւոկի առնելով ԻՂ-ի դասճանաւտ հսկայական վնասը եւ այն ջաղթաաարուած սղառնալիքը, որը նա դեռ ներկայացնում է խաղաղասեր ու ստեղծագործ ազգերի ու ղեկուքներին համար, նդասակայարմար զսանք մի փոքր անելի անդրադառնալ այդ կազմակերպութիւն - «նուազի ղեկութեանը»: Ուսի իմաստ ունի Եարունակել ԻՂ-ի ռազմաաղաղական նկարագրութիւնը: Հասանաբար, դա հնարաւորութիւն կսա դարգելու, թէ ի՞նչ ուժեր են Եարագրաւորած ԻՂ-ի ստեղծմամբ եւ գործունեութեան յեսագայ Եարունակմամբ:

ԻԼԻՂ-ի ներգրաւումը սիրիական դասերազմին որդէս ինքնուրոյն ուժ՝ սարածայնութիւններ առաջացրեց ԻԼԻՂ-ի եւ «Ալ-Ղաիդայի» միջեւ, ի դեմս վերջինիս ղեկավարի՝ ազձաուաիիի: «Ալ-Ղաիդայի» ներկայացուցիչները ԻԼԻՂ-ին կոչ արեցին վերադառնալ Իրաք: Արդիւնում «Ալ-Ղաիդայի» Սիրիայում «օրինական ներկայացուցիչ» յայտարարուեց «Չեքհաք ան-Նուսրան»: Այստեղ արժէ յիշել, որ 26.10.2015թ. Մ. Բրիտանիայի նախկին վարչաղէս Բլեյերը CNN-ի տուած հարցազոյցում խոստովանել է, թէ ԱՄՆ-ի եւ իր դաւնակիցների 2003թ. ներխուժումն Իրաք դարձաւ ԻԼԻՂ-ի յայտ գալու հիմնական դասճանաւտներից մէկը:

Համաժխարհային հայկական կոնգրեսը եւ Ռուսաստանի հայերի միությունը, ՀՀ Սփյուռքի նախարարության հետ համատեղ, հայտարարում են 2016թ. ստեղծագործական եւ գիտական աշխատանքների համահայկական հերթական ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ

Համաժխարհային հայկական կոնգրեսը (ՀՀԿ), Ռուսաստանի հայերի միությունը (ՌՀՄ), ՀՀ Սփյուռքի նախարարության (ՀՀՄՆ) հետ համատեղ հայտարարում են՝ «Համազգային միասնությունը հավաքական ուժի եւ հզորության գրավական» նշանաբանով գիտական եւ ստեղծագործական լավագույն աշխատանքների համահայկական հերթական մրցանակաբաշխության մրցանակաբաշխությունը: «Մրցանակաբաշխություն-2016»-ը նվիրվում է Հայաստանի անկախության 25-ամյա հորեյանին:

ՀՀ Սփյուռքի նախարար Հրանուշ Հակոբյանի, Ռուսաստանի հայերի միության եւ Համաժխարհային հայկական կոնգրեսի նախագահ Արա Աբրահամյանի մասնակցությամբ քննարկվում են գիտական եւ ստեղծագործական լավագույն աշխատանքների հերթական՝ «Մրցանակաբաշխություն-2016»-ի հետ առնչվող հարցերն ու խնդիրները:

Այս աշխարհում սեղի ունեցող բուն սեղանաբերն ու զարգացումները, դրանցից բխող մարտահրավերները շեղվում են նաեւ համայն հայության, նրա առանձին հասկանալի (Հայաստան, Արցախ, Սփյուռք) կենսական ցանցերը: Ուստի խիստ անհրաժեշտ է, որպեսզի Հայաստանի անկախության 25-ամյա հորեյանին նվիրված մրցանակաբաշխության ներկայացվող աշխատանքները ֆնտրվեն ներկա մարտահրավերների համատեղման, այն հաշվով, որ դրանք իրենց առանձնահատկություններով կարողանան ընդհանրացնել եւ հարստացնել համահայկական ժողովրդի ստեղծագործական ներուժը, գործնականորեն խթանել այդ մարտահրավերներին դիմակայելու գործում համազգային միասնության աղաժողովման գործընթացները:

ընթացիկ տարում՝ մրցանակաբաշխությանը մասնակցող կազմակերպությունների եւ միությունների կողմից սահմանված ժամկետներում:

Մրցանակային ընդհանուր ֆոնդը կազմում է 42 մլն դրամ:

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Գիտականների համար

ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիան ՀՀԿ, ՌՀՄ եւ ՀՀՄՆ հետ համատեղ հայտարարում են 2016թ. լավագույն գիտական աշխատանքների մրցանակաբաշխություն՝ նվիրված Հայաստանի անկախության 25-ամյակին՝ «Համազգային միասնականությունը որպես մեր ուժի, հզորության գրավական» թեմայով:

Մրցույթի հիմնական նպատակն է՝ իմի թերեւ Հայաստանի Հանրապետության, Արցախի եւ Հայկական Սփյուռքի գիտնականների մոտեցումները ներկա դարի մարտահրավերներին դիմակայելու գործում համազգային միասնության դերի, նրա արժեքահավասարի եւ առանձնահատկությունների նկատմամբ եւ այդ ամենի արդյունքում ստանալ միասնության աղաժողովման համար առաջադրված խնդիրների լուծմանը նպաստակա ուղղված, կիրառական նշանակություն ունեցող գիտական աշխատանքներ:

Մրցույթին ներկայացվող նյութերը ղեկավարվում են Հայաստանի անկախացման լուծման նշանակությունը, մեր հեռուստական ժողովրդի ձեռքբերումները, համայն հայության միասնականությունն ու միաբանությունը՝ հայոց ժողովրդի կայացման, համազգային միության նվիրակման նպատակները իրականացման համար:

Մրցույթային աշխատանքներին ներկայացվող հիմնական թեմաները հետևյալն են՝ արտագրվել 21-րդ դարի մարտահրավերների լուծմանը համազգային ցանցերի շեղումը, կիրառական հարցեր հասկանալի համախմբման համար անհրաժեշտ խնդիրների վերլուծությունն ու դրանց լուծման եղանակների գիտական հիմնավորումները:

Հայաստանի Հանրապետության դաշնային համայնքի արժեքն ու առաջնահերթությունը, ղեկավարվելով առանձնահատկապես սեղ զբաղեցնի մրցույթային աշխատանքներում:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության, Արցախի եւ Սփյուռքի գիտնականները:

Մրցանակային ֆոնդը կազմում է 10 միլիոն դրամ:

Նախատեսված է վեց անվանակարգ, յուրաքանչյուր անվանակարգի մրցանակային ֆոնդը կկազմի 1.600.000 դրամ:

Մրցանակները սահմանվում են հետևյալ անվանակարգերով:

- 1.Հայաստանի Հանրապետությունը եւ 21-րդ դարի մարտահրավերները;
- 2.Հայաստանի եւ համայն հայության անելիքները

Հայոց ցեղասպանության հետեանքների վերացման, հասուցման հասնելու խնդրում;

3.Արցախի հիմնահարցը եւ խնդիր վերջնական լուծման հեռանկարները՝ համազգային միասնության համատեղման:

4. Հայաստանի Հանրապետության արտաքին քաղաքականության առաջնահերթությունները;

5. Հայաստանի Հանրապետության դաշնայինության խնդիրը որպես համազգային միասնության առանցքային արժեք եւ առաջնահերթություն;

6. Հայաստանի Հանրապետության սենսակալ եւ քաղաքական զարգացման հեռանկարները՝ համազգային միասնության համատեղման:

Մրցանակը սրվում է վերոնշյալ անվանակարգերով վերջին երեք տարում տրված գիտական մեծագույն (մեծագույնների) կամ հոդվածաբանի համար:

Մրցույթային աշխատանքները ներկայացնել մինչեւ ընթացիկ տարվա սեպտեմբերի 15-ը: Մրցույթի արդյունքները կհրատարակվեն 2016թ. հոկտեմբերին:

Աշխատանքների ներկայացման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերի ձեւերը կարելի է ստանալ ՀՀ ԳԱԱ «Գիտության զարգացման հիմնադրամի» գրասենյակից կամ Հիմնադրամի կայքի միջոցով <http://sdfund.sci.am>:

Հասցե: 0019, Մարտի Բաղրամյանի թող. 24, Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն:
Հեռ. +(37410) 527530, +(37410) 527031:

Գրողների համար

Հայաստանի գրողների միությունը ՀՀԿ, ՌՀՄ եւ ՀՀՄՆ հետ համատեղ հայտարարում են Հայաստանի անկախության 25-ամյակի առթիվ 2016թ. «Գրական մրցանակաբաշխություն-21-րդ դար» խորագրով համահայկական հերթական մրցանակաբաշխություն՝ «Հայ ժողովրդի միասնությունը նրա դասական հաջողությունների եւ հաղթանակների աղբյուրն է ու գրավականը» նշանաբանով, հետևյալ անվանակարգերում:

- ❖ Արձակ
- ❖ Պոեզիա
- ❖ Դրամատուրգիա
- ❖ Մանկադասակարգի գրականություն

Մրցույթին առաջադրվող երկերը գնահատվում են գեղարվեստական մակարդակի, հարցադրման եւ թեմաների այժմեականության եւ ինֆորմատիվության, ինչպես նաեւ բարոյափոխիչության եւ հոգեւոր արժեքահավասարի սեսակային:

Բոլոր սեփեսերը ղեկավարվում են անսիմ եւ ներկայացված ծածկանունով:

Մրցանակաբաշխությանը կարող են մասնակցել Հայաստանի, Արցախի եւ Սփյուռքի գրողները: Նախատեսված են հետևյալ մրցանակները:

- Արձակ (նվազագույն ծավալը՝ 80 համակարգ. էջ) -**
1.850.000 դրամ
- Պոեզիա (նվազագույն ծավալը՝ 700 տող) -**
1.850.000 դրամ
- Դրամատուրգիա (1 դրամ) -**
975.000 դրամ
- Մանկադասակարգի գրականություն (արձակ՝ 40 էջ, չափածո՝ 700 տող) -**
975.000 դրամ
- Մեկ մրցանակ երիտասարդ գրողների ստեղծագործությունների համար՝**
600.000 դրամ

Մրցանակային ֆոնդը կազմում է 7 միլիոն դրամ: Մրցանակաբաշխության նյութերը ներկայացնել մինչեւ 2016 թ. սեպտեմբերի 30-ը, Գրողների միության աշխատանքային ղեկավարին: Մրցանակաբաշխության արդյունքների ամփոփումը տեղի կունենա 2016 թ. հոկտեմբերին: Հասցե՝ Երևան, Բաղրամյան 3
Հեռախոս՝ 56-45-70

«Մրցանակաբաշխություն-2016»-ը կնկարարվի սույն թվականի փետրվարին, իսկ արդյունքները կամփոփվեն

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇՏԵՄՈՒԹՅՈՒՆ

Նկարիչների համար

Հայաստանի նկարիչների միությունը ՀՀ, ՌՀՄ եւ ՀՀՄՆ հետ համատեղ հայտարարում են Հայ կերպարվեստի լավագույն ստեղծագործությունների 2016թ. մրցանակաբաժնի մրցումը՝ նվիրված ՀՀ անկախության 25-ամյա հորեյանին, հետեյալ անվանակարգերով:

1. **Գեղանկար - 4 մրցանակ, յուրաքանչյուր՝ 450.000 դրամ**
2. **Քանդակ - 2 մրցանակ յուրաքանչյուր՝ 400.000 դրամ**
3. **Գրաֆիկա - 2 մրցանակ - յուրաքանչյուր՝ 250.000 դրամ**
4. **Դեկորատիվ կիրառական արվեստ - 1 մրցանակ՝ 250.000 դրամ:**

Մրցանակային ֆոնդը կազմում է 5,5 միլիոն դրամ:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի նկարիչների միության անդամները՝ Հայաստանից եւ Արցախից:

Մրցանակաբաժնի մրցումների հաղորդներին դիմումներ են հանձնում Արա Աբրահամյանը եւ Ռադիկ Մարտիրոսյանը

Խից, ինչպես նաեւ սփյուռքահայ նկարիչները: Մրցանակները կսրվեն միայն Հայաստանի անկախության 25-րդ տարեդարձին նվիրված թեմատիկ աշխատանքներին:

Հանձնաժողովը իրավասու է փոփոխել անվանակարգերի ֆունկցիան եւ մրցանակների գումարների չափը՝ ըստ փաստացի մեկնաբանության ստեղծագործությունների, սակայն միայն ընդհանուր մրցանակային ֆոնդի սահմաններում:

Աշխատանքները ներկայացնել Հայաստանի նկարիչների միություն՝ 2016թ. սեպտեմբերի 1-ից 10-ը: Սփյուռքահայ նկարիչները մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը՝ էլեկտրոնային օրհանոցով artunion-75@yahoo.com հասցեով: Մրցանակաբաժնի արդյունքները կհրատարակվեն ընթացիկ տարվա հոկտեմբերին:

Հասցե՝ Երևան, Արվեստի 16
Հեռախոս՝ 56-47-24, 56-48-53

Կոմպոզիտորների համար

Հայաստանի կոմպոզիտորների միությունը ՀՀ, ՌՀՄ եւ ՀՀՄՆ հետ համատեղ հայտարարում են Հայաստանի անկախության 25-ամյակին նվիրված Եսրադային/Հայրենասիրական երգի 2016թ. մրցանակաբաժնի մրցումը՝ «Համազգային միասնությունը հավաքական ուժի եւ հզորության գրավական» նշանակալից: Մրցույթի նպատակն է աջակցել, խրախուսել հայ տրոֆեյիստներին երգարվեստի զարգացման ու տրոֆեյիստների մրցումը:

Մրցանակաբաժնի մրցումները՝ Եսրադային/Հայրենասիրական երգի մրցանակաբաժնի կարող են մասնակցել միայն Հայաստանի կոմպոզիտորների միության անդամները՝ Հայաստանից, Արցախից եւ հայկական սփյուռքից, առանց տարածքային սահմանափակումների:

Մրցույթն անց է կացվելու երկու փուլով: Մրցույթին ներկայացվող աշխատանքները չդրվել են հնչյունային կամ ձայնային ֆորմատով, հեռուստատեսությամբ կամ համացանցով:

Երգի տեքստի ընտրությունն ազատ է՝ ըստ կոմպոզիտորի հայեցողության:

Մրցույթին ներկայացվող աշխատանքները ղեկավարվում են համակարգչային մոնիթորինգով:

Ժյուրիի որոշմամբ կարող է լինել մրցանակային ֆոնդի վերաբաշխում:

Մրցանակաբաժնի անաչի փուլի հայտերն ընդունվում են մինչեւ 2016 թ. հունիսի 15-ը: Առաջին փուլի արդյունքները կհրատարակվեն 2016 թ. հուլիսին:

Առաջին փուլում ընտրված 20 երգերը կանցնեն 2-րդ փուլ:

Մրցանակաբաժնի երկրորդ փուլում համազգային կատարմամբ կներկայացվեն առաջին փուլում ընտրված 20 երգ, որոնցից լավագույն 6 երգերի հեղինակները կարժանանան դրամական տարգուրաններով:

Երկրորդ փուլը կկայանա 2016 թ-ի հոկտեմբերին՝ Արա Աբրահամյանի համերգային ծրագրի շրջանակում, Հայաստանի ռադիոյի եւ հեռուստատեսության սիմֆոնիկ-էստրադային նվագախմբի մասնակցությամբ:

Սահմանված են հետեյալ մրցանակները:
Եսրադային/Հայրենասիրական երգի մեկ 1-ին կարգի մրցանակ - մեկ մլն դրամ

Եսրադային/Հայրենասիրական երգի երկու 2-րդ կարգի մրցանակ, յուրաքանչյուրը՝ 750 հազարական դրամ
Եսրադային/Հայրենասիրական երգի երկու 3-րդ կարգի մրցանակ, յուրաքանչյուրը՝ 500 հազարական դրամ

Եսրադային/Հայրենասիրական երգի երկու խրատարակական մրցանակ, յուրաքանչյուրը՝ 300 հազարական դրամ

մեկ մրցանակ երիտասարդ ստեղծագործողի համար - 500 հազար դրամ

Մրցանակային ֆոնդը կազմում է 7 միլիոն դրամ: Ստեղծագործությունները ներկայացնել Կոմպոզիտորների միություն:

Հասցե՝ Երևան, Դեմիրճյան 25
Հեռախոս՝ 52 42 92

Լրագրողների համար

Հայաստանի ժուռնալիստների միությունը ՀՀ, ՌՀՄ եւ ՀՀՄՆ հետ համատեղ հայտարարում են 2016թ. ժուռնալիստական լավագույն հրատարակումների մրցույթ՝ նվիրված Հայաստանի անկախության 25-ամյակին՝ «Համազգային միասնականությունը որդես մեր ուժի, հզորության գրավական» թեմայով:

Մրցանակաբաժնի մրցումը ներկայացվող նյութերը ղեկավարվում են արագությամբ Հայաստանի անկախության 25-ամյակին նվիրված մրցումները, համայն հայության միասնականությունն ու միաբանությունը՝ հայոց ժողովրդի կայացման, համազգային նվիրական նպատակների իրականացման համար:

Մրցանակաբաժնի մրցումը կարող են մասնակցել Հայաստանի, Արցախի եւ Սփյուռքի զանգվածային լրատվամիջոցները, Հայաստանի ժուռնալիստների միության անդամները:

Մրցանակային ֆոնդը կազմում է 5.5 միլիոն դրամ:

Սահմանվում են հետեյալ մրցանակները:
Պարբերական մամուլ - երկու մրցանակ՝ 750.000-ական դրամ

Սփյուռքահայ մամուլ - մեկ մրցանակ՝ 350.000 դրամ
Ամսագիր - մեկ մրցանակ՝ 350.000 դրամ

Մարզային մամուլ - երկու մրցանակ՝ 300.000-ական դրամ

Հեռուստատեսություն - երկու մրցանակ՝ 550.000-ական դրամ

Մարզային հեռուստատեսություն - մեկ մրցանակ՝ 480.000 դրամ

Ռադիոհաղորդումներ - երկու մրցանակ՝ 350.000-ական դրամ

Ցանցային ՉԼՄ-ներ - մեկ մրցանակ՝ 300.000 դրամ

Մրցանակաբաժնի մրցումը ներկայացնել անձամբ կամ ուղարկել Հայաստանի ժուռնալիստների միություն մինչեւ 2016թ. սեպտեմբերի 20-ը, Երևան, Պուլսի 3/1, հեռ. 56-12-76. Մրցանակաբաժնի մրցումը արդյունքները կամփոփվեն 2016 թ. հոկտեմբերին:

Կինեմատոգրաֆիստների համար

Հայաստանի կինեմատոգրաֆիստների միությունը ՀՀ, ՌՀՄ եւ ՀՀՄՆ հետ համատեղ հայտարարում են «Համազգային միասնությունը հավաքական ուժի եւ հզորության գրավական» թեմայով, Հայաստանի անկախության 25-ամյա հորեյանին նվիրված 2016 թ. լավագույն վավերագրական ֆիլմերի մրցանակաբաժնի մրցումը:

Վավերագրական ֆիլմերի մրցանակաբաժնի մրցումը թեման ծավալում է եւ կարող է ընդգրկել հայ ժողովրդի համար վճռորոշ իրադարձություններ: Ցանկալի է, որ ղեկավար մրցանակաբաժնի մրցումը ներկայացված ֆիլմերը:

մեր արժանատի անկախության 25 տարիների ընթացքում՝ համազգային շահերի շուրջ հայ ժողովրդի միասնության արդարավոր ուղղությամբ ձեռք բերված նվաճումները, Հայաստան-Արցախ-Սփյուռք եռադիմաստանության հետ առնչվող հիմնախնդիրները: Մրցանակաբաժնի մրցումը կարող են մասնակցել Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցին նվիրված ինչպես հայաստանյան, այնպես էլ արտասահմանյան իրադարձությունները:

Մրցանակաբաժնի մրցումը կարող են մասնակցել ինչպես ղեկավարներ, այնպես էլ անկախ ստուդիաներ, որոնց ղեկավարները (կամ ներկայացուցիչները) կինեմատոգրաֆիստների միության անդամներ են:

Ֆիլմերի համար սահմանված են հետեյալ մրցանակները

ա) մեկ առաջին կարգի մրցանակ՝ 3 մլն. դրամ:
բ) մեկ երկրորդ կարգի մրցանակ՝ 2 մլն. դրամ:

գ) երկու խրատարակական մրցանակ՝ մեկական մլն. դրամ:

Մրցանակային ֆոնդը կազմում է 7 միլիոն դրամ:

Պահպանելով մրցանակաբաժնի մրցումը համար սահմանված 7 միլիոնանոց մրցանակային ֆոնդը, մրցույթին համաձայնագրված իրավունք է վերադարձվում, ելնելով ներկայացված ֆիլմերի թեմատիկայից, բովանդակությունից, կատարել մրցանակային ընդհանուր ֆոնդի 10% չգերազանցող գումարային տեղափոխում:

Մրցույթին ֆիլմերը ղեկավարվում են ներկայացնել Հայաստանի կինեմատոգրաֆիստների միություն, Երևան, Վարդանանց 18 հասցեով մինչեւ 2016 թվականի օգոստոսի 1-ը:

Արդյունքները կհրատարակվեն 2016 թվականի սեպտեմբերին:

Հասցե՝ Երևան, Վարդանանց 18
Հեռ. 010 54 05 28

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.

Մրցանակաբաժնի մրցումն անցկացնող կազմակերպությունները կարող են կազմակերպական ծախսերի համար օգտագործել մրցանակային ֆոնդի մինչեւ 10 տոկոսը, իսկ Կոմպոզիտորների միությունը, Նկարիչների միությունը, էլեկտրոնային կազմակերպության հետ առնչվող ոլորտի առանձնահատկություններից, մինչեւ՝ 35 տոկոսը:

«Մրցանակաբաժնի մրցում - 2016»-ի կազմակերպիչ

ՎիվաՍեյ-ՄՏՍ-ը Տեղեկատվական և հաղորդակցության սեխնուլոգիաների գործատուների միության անդամ է

Հայաստանի հեռահաղորդակցության առաջատար օպերատոր ՎիվաՍեյ-ՄՏՍ-ը միանում է Տեղեկատվական և հաղորդակցության սեխնուլոգիաների գործատուների միությանը (ՏՀՏԳՄ): Միության գլխամասային գրասենյակում կազմակերպված համաժողովի ասուլիսի ժամանակ, ՎիվաՍեյ-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը և ՏՀՏԳՄ գործատուների միության նախագահ Արմեն Բալդրյանը խոսել են կազմակերպությունների համագործակցության ընթացիկ և առաջիկա ծրագրերի մասին:

ՏՀՏԳՄ-ն ստեղծվել է Հայաստանի ՏՀՏ մի ԵԱՐԲ ընկերությունների նախաձեռնությամբ՝ նրա նպատակն է ՏՀՏ-ի ոլորտի գործատուների իրավունքներն ու դրանց ապահովումը: Միությունը հնարավորություն կստանա ամրապնդելու ՏՀՏ ոլորտի գործատուների միջոց փոխադարձ հարգալից վերաբերմունք, աջակցելու ՏՀՏ ոլորտի և բիզնես միջավայրին վերաբերող օրենսդրության ոլորտի փոփոխվող դաշտում գործող համադասարանները, նրանց փոփոխվող և միջին բիզնեսի զարգացմանը, որն օրնումն էլ համադասարանների համար բարենպաստ դայնամիկի ձեռնարկում, ինչպես նաև խթանելու ՏՀՏ ոլորտում ձեռնարկության զարգացմանն ու նոր կազմակերպությունների ստեղծմանը:

ՏՀՏ գործատուների միությունը կոչված է մեր երկրում այս ոլորտի զարգացմանն ուղղված ծրագրեր նախաձեռնելուն, ինչպես նաև նմանատիպ նախագծերի իրականացմանն աջակցելուն: ՎիվաՍեյ-ՄՏՍ-ի անդամակցությունը ՏՀՏ գործատուների միությանը կօգնի միության անդամներին համարել ջանքերը ռազմավարական ծրագրերի իրականացմանն ուղղությամբ: ՎիվաՍեյ-ՄՏՍ-ը մեծապես աջակցել է Հայաստանում տեղեկատվական և հաղորդակցության սեխնուլոգիաների ոլորտի զարգացմանն ուղղված երկարաժամկետ լայնամասշտաբ ծրագրերին: Հաջողված նախագծերից են՝ ՏՀՏ ոլորտում համաժողովարարական միջավայրի ստեղծումը, ՏՀՏ փորձարարական ուսումնական ծրագրի ԵՐԶ-ի նախագահության հիմնական թիրախներն են՝ ՏՀՏ և հարակից ոլորտների դաշնակցությունը՝ համադասարանական կարգի վերադասարանում, հանրակրթական, միջին մասնագիտական և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջազգային միջավայրի ստեղծումը, ՏՀՏ և հարակից ոլորտների միջազգային չափանիշներին համադասարանական միջավայրի ստեղծումը, ՏՀՏ և հարակից ոլորտների միջազգային չափանիշներին համադասարանական միջավայրի ստեղծումը, ՏՀՏ և հարակից ոլորտների միջազգային չափանիշներին համադասարանական միջավայրի ստեղծումը:

արդյունավետ և արագ կերպով հասնելու համար համագործակցությունը չափազանց կարևոր է: ՏՀՏ յուրաքանչյուր կազմակերպությունների մեկտեղում ավելին է, քան առանձին առավելությունների գումարը: Ըստ մեզ՝ հենց դրանով է կայանալու ՏՀՏ գործատուների միության դերակատարումը»,- ասել է ՎիվաՍեյ-ՄՏՍ-ի գլխավոր սնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը: «ՏՀՏ գործատուների միությունը իր գործունեության կարճ ժամանակահատվածում ադապտացվել է, որ հանդիսանում է էֆեկտիվ կառույց ՏՀՏ ոլորտի համախմբման, գործատուների և հեռահաղորդակցության մասնագիտական կարողությունների ընդլայնման բնագավառում: Հաս ղախվաբեր և դարձավորեցնող է ՎիվաՍեյ-ՄՏՍ-ի անդամակցությունը մեր միությանը: Դա կնշմարտի ոլորտի գործատուների կոնսուլտացիային և նոր ուժ կհաղորդի միության կողմից իրականացվող ծրագրերին: Միությունը դասարան է համագործակցել բոլորի հետ, ում նրանց ՏՀՏ և հարակից ոլորտների գործատուների և հեռահաղորդակցության միջավայրի կոնսուլտացիային է Հայաստանի ՏՀՏ ոլորտի թռիչքաձև և երկարաժամկետ զարգացումը, համադասարանական շուկայում իր ուղղված ծրագրերի հաստատումը»,- ասել է միության նախագահ Արմեն Բալդրյանը:

ԵՊՀ-ում հանդիպում «Ազգ»ի 25-րդ տարեգրքի առիթով

Առաջիկա չորեքշաբթի օրը, մարտի 2-ին, ժամը 16:00-ին, Երևանի Պետական համալսարանի ռոմանտիզմի և արվեստագիտության և ժողովրդագրության մասնաճյուղի առաջին հարկում, Ե. Զարեանի անվան լսարանում, ԵՊՀ ժողովրդագրության ֆակուլտետի նախաձեռնությամբ տեղի կունենա հանդիպում նվիրված «Ազգ» թերթի 25-ամյա տարեգրքին: Բացի կազմակերպիչներից, խոսք կառնեն լրագրողական ոլորտի դասաստիճանային, մասնագետներ, մտավորականներ: Հրավիրվում են «Ազգ»ի ինն թե նոր աշխատակիցներին, հոդվածագիրներին, լրագրողներին, ուսանողներին:

1 կիլոգրամ 386գ. արծաթ և 3,49գ. ոսկի Դի Կադրիոյի երկրորդագրությունների կողմից՝ ժողովրդական արձանիկի համար

Լեոնարդո Դի Կադրիո. գեղեցկադեմ հոլիվուդյան դերասանը, որի մեջ հոսում են ամերիկացու, իտալացու, գերմանացու և ռուսի արյուն, սիրում են բոլորը: Կարծես փառքի զագաթնակետին հասած դերասանին էլ ոչինչ հարկավոր չէ, սակայն... Այն այդ «Օսկարը»... Արդեն վեցերորդ անգամ հոլիվուդյան դերասանն առաջադրվել է «Օսկար» մրցանակին, որը նախկինում երբեք չի ստացել, չնայած...

Գրանցում և արձանիկը դասարան կլինի շուտով: «Ազգիային մասնակցել են դերասանի 144 երկրորդագրությունները և համադասարանային ԵՊՀ-ից: Բացի դրանից, մեծ անցկացրել են ժողովրդական արձանիկի անվանման մրցույթ: Նախնական տարբերակ է «Աստղերի հետ խոսողը»,- նշել է Եգորովան: Ի դեպ, ներկայում կազմակերպիչները որոշում են Յակոբսկիի ժողովրդական մրցանակը դերասանին հասցնելու հարցը, և դեռ հստակեցված չէ, այն կհանձնի ԱՄՆ-ի «20-րդ դար Ֆոնս» կինոընկերությունը, թե... Երբեք, որ Լեոնարդո Դի Կադրիոն առաջին անգամ «Օսկար» մրցանակ է առաջադրվել 1994 թվականին՝ «Ինչ է և անհանգստացնում Գիլբերտ Գրեյվին» ֆիլմում մարմնավորած դերի համար: Այնուհետև 2005-ին «Ավիատոր», 2007-ին «Արյունոտ աղանձ» ֆիլմերում մարմնավորած դերերի համար, 2014-ին «Ուոլ Սթրիթի գայլը» ֆիլմի համար միանգամից երկու անվանակարգում «Լավագույն դերասան» և «Լավագույն դերասան»:

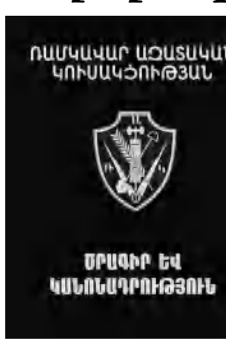
Հիշեցնենք, որ Դի Կադրիոն իրեն համարում է կիսով ամերիկացի և կիսով ռուս:

Մ. Ն.

Ծրագրի կազմակերպիչ Տասյան Եգորովան ժողովրդագրություն է, որ հավաքվել է 1 կիլոգրամ 386 գրամ արծաթ և 3,49 գրամ ոսկի:

Մ. Ն.

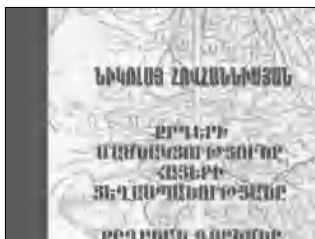
ՌԱԿ անդամների, համակիրների և հեսաֆրկողների ուժադրությունը

5-րդ հրատարակությամբ օրերու լույս տեսավ Ռամկավար Ազատական կուսակցության Ծրագիրն ու Կանոնադրությունը: Ցանկացողները կարող են գրույկից օրինակներ ձեռք բերել կուսակցության կենտրոնական գրասենյակից, Հանրադասարանային 47 ԵՄԲ, ՌԱԿ «Նազար և Արսենի Նազարյան» կենտրոն, Բարսիլարություն:

Լույս տեսավ

Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրադասարանային վարչությունը օրերու լույս ընծայեց ՊՐՖ. Նիկոլայ Դովանյանի մոր աշխատությունը՝ նվիրված ֆրակային գործունի Հայոց ցեղասպանության ճանաչման և Հայկական հարցի լուծման համատեղական: Աշխատությունը կոչվում է «Զրդերի մասնակցությունը հայերի ցեղասպանությանը և ֆրակային գործունի Արևմտյան Հայաստանի հարցի լուծման հայկական հայեցակարգում»: Այն նախադրված, որպես լրագրային տարբերակ, լույս է տեսել «Ազգ» շաբաթաթերթում և արժանացել ընթերցողական շքանշանի և հատուկ պատվանշանի:

«Տիրաբեր Մեծ» հրատարակչության տարածումը հրատարակված գրքի ներկայացումը, որը տեղի կունենա առաջիկայում, կուղեկցվի մասնագիտական ֆունկցիոնալ մամուլի կազմակերպչության կողմից: Գրքից օրինակներ ունենալու համար կարելի է դիմել ՌԱԿ «Նազար և Արսենի Նազարյան» կենտրոն, Բարսիլարություն, Հանրադասարանային 47 հասցեում:

Հայտարարություն

Գալանի ՏՄԿ-ն հրավիրում է աճուրդ-վաճառքի: Կաճառվում է Գեղարևունիի մարզի Գանձակ համայնքի 18 հասցեում գտնվող խառը ադրամների խանութի ԵՄԲՆԸ 457,0 հազ. ՀՀ դրամով: Աճուրդը կայանալու է մարտի 28-ին, ժամը 12-ին, դասական եղանակով: Հասցեն՝ Գ. Գալան (Շրջկոմ): Հայտերը ընդունվում են մինչև մարտի 26-ը: Մասնակցողները ներկայացնեն աճուրդի մասնակցման վճարը և գույքի շինության արժեքի 5%-ի չափով մուծման անդորրագիրը: Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 093-111-642 և 093-32-04-56 հեռախոսահամարներով: Աճուրդային հանձնաժողով՝ Վաչ. Նախագահ Վ. ԳԵՆՈՐԳՅԱՆ:

«ԱԶԳ» ԸՄԲԱԹԱԹԵՐՈՒ

Հրատարակչության ԻԳ Տարի Գլխավոր և հրատարակիչ «ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐՈՒ» ՄՊԸ Երևան 0010, Հանրադասարանային 47 e-mail: azg@azg.am, azg2@arminfo.com www.azg.am Գլխավոր խմբագիր հեռ. 060 271117 ՅԱԿՈՒ ԱԵՏԻՋԵՆՆ և հեռ. 582960, Հավաքակազմի (գլխավոր) հեռ. 060 271112 Լրագրողների սենյակ հեռ. 060 271118 Համակարգչ. ծառայություն հեռ. 060 271115 Շտաբային լրատվական ծառայություն հեռ. 060 271114, 010 529353 Համակարգչային ծառայություն՝ «Ազգ» թերթի *AZG* Weekly Editor-in-chief H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

Ազգայնականություն

Թիվ 7(259)
26 Փետրուար,
2016

Յակոբ ՎԱՐԴՎԱՌԵԱՆ

«Երջանիկ եմ, որ այդ հեռավոր եւ հայաշատ վայրերում՝ հայ բատերական արուեստի հիմնարկներում մը կայ եւ որի ձեռնարկողներից մէկը նոյն աղբիւրից դաստիարակուած մի երիտասարդ է՝ ինչ աղբիւրից դաստիարակուած եմ ես»: Վահրամ Փափազեան

Ծնած է 4 դեկտեմբեր 1926ին, Իսթանբուլ: Ուսումը ստացած է սեղոյն բատերական ինստիտուտին մէջ: Արդէն 1944ին կը մասնակցի Պոլսոյ ֆաղափառեան արշաւի կազմակերպած ներկայացումներուն,

ցուցեամբ, Ռահիմանի եղբայրներուն բատերգութիւնները բեմադրելու Պապուղէի միջազգային փառասօսին, ինչպէս նաեւ Պէյրութի ու Դամասկոսի մէջ: Եւ այսպէս սասնակեց սարի շարունակաբար կը բեմադրէ Ռահիմանի եղբայրներու երաժշտա-բատերական գործերը:

1975-ին կը գաղթէ Զանազան եւ կը հաստատուի Մոնթրէալ: Գոյն եւս կը լծուի բատերական աշխատանքի: Առաջին իսկ օրէն կը միանայ Թէֆեան մշակութային միութեան մեծ ընտանիքին, հոնկէ թափ սալու իր մշակութային գործունէութեան Զանազանի սարածիքին: 1976-ին կը հիմնէ Մոնթրէալի ԹՄՄ «Յայ բեմ» բատերախումբը եւ հայերէն լե-

ներու գործեր: «Վահրամ Փափազեան» բատերախումբը նոր շունչ ու որակ բերաւ լիբանանահայ բատերական կեանքին, ներկայացնելով բազմակողմանի՝ արեւմտահայ, արեւելահայ թէ օտար բատերախումբ:

Որդէս դերասան մասնակցած է արաբական սասնեակ մը ֆիլմերու, որոնց բեմադրիչները եղած են Եուսուֆ Շահին, Գանի Պարաֆթ, Անթուան Ռեմի, Նիլզաքի Մուսթաֆա եւ ուրիշներ: Գլխաւոր դեր ստանձնած է նաեւ Զանազանի անգլիախօս ֆիլմի մը մէջ՝ Next of Kin, որուն բեմադրիչը աշխարհահռչակ Ասոն Էկոյեանն է:

Հայերէն, արաբերէն, ֆրանսերէն եւ ք-

նաջարկութեամբ կը բեմադրէ Երուսաղիմի «Ձկնորսին սերը» դրամատիքը: Ֆազլեան դարգեւատրուած է 1985ին Սփիւռքահայութեան հետ մշակութային կապի կոմիտէի նախագահ Վարդէս Գամազապետեանին, իսկ 2000-ին Պէյրութի մէջ՝ Արամ Ա. կաթողիկոսէն ստանալով «Ս. Մեսրոպ Մառտիրոս» շքանշանը:

ԹՄՄ Մեծագոյն Նիւ Եորքի մասնաճիւղը կազմակերպած է Պերճ Ֆազլեանի յոբելեանական ձեռնարկը Նիւ Եորքի մէջ, 2006-ին: Այս կըլլար Պերճին նուիրուած առաջին մեծարանքի արձայնախօսութիւնը, ուր հոն բազմութիւն մը բատերախումբներու ելած եւ Ամերիկայի զանազան ֆաղափառեան արձայնախօսութիւն իր յարգանքն ու հիացումները: Խօսք կ'անցնէ բատերական գործիչներ Գրիգոր Սաթաբեան (Լոս Անճելէսէն, որ առաջին անգամ բեմ բարձրացած է Ֆազլեանի բեմադրութեամբ), Ժիրայր Փափազեան (Փարիզէն, Կարինէ Զոհարեան, դոկտ. Գրանդ Մարգարեան (Նիւ Եորքէն), Թամար Յովհաննիսեան (Լոս Անճելէսէն), Նորա Արմանի, Պերճ Արազ, Միսաք Պողոսեան եւ Յակոբ Վարդիվառեան (Նիւ Եորքէն): Այդ առթիւ ան արժանացաւ ԳԲԸՄի Պատուոյ վկայականին ԳԲԸՄի նախագահ Պերճ Սեդրակեանէն եւ Ամենայն հայոց Գարեգին Բ. կաթողիկոսի Հայրապետական կոնդակին ու «Ս. Սահակ-Ս. Մես-

ՊԵՐՃ ՖԱԶԼԵԱՆ

Փետրվարի 18-ին Բեյրութի հիվանդանոցներից մեկում վախճանվեց սիյունահայ բատրոնի եւ լիբանանյան արաբական բատերախումբի մեծ երախտավոր Պերճ Ֆազլեանը, 90 տարեկանում: Նրա վասակի մեծ գնահատողներից մեկը, անկասկած, սույն անդրադարձի հեղինակ՝ Նյու Յորք-Նյու Ջերսիի մեր թղթակից Ը. Վարդիվառեանն է, որ ԳԲԸՄիության Բեյրութի «Վահրամ Փափազեան» բատերախումբի կազմում բատերախումբի առաջին ֆայլերն է կատարել Պ. Ֆազլեանի ձիտոցի սակ եւ, բնականաբար, վարակվել բատերախումբային: Աղագույց՝ Նյու Յորք-Նյու Ջերսիի բազմում նրա հիմնադրած «Սիւր Սկրսչան» բատերախումբը, որն արդեն գործում է շուրջ 20 տարի եւ որը շուտով, ապրիլի 14-ին՝ Գյումրիում, եւ 16-ին՝ Երեւանում, հանդես կգա Պերճ Ջեյթունցյանի «ՈՏԻ», դասարանն է գալիս» տիտի ներկայացմամբ:

կը բեմադրէ սասնեակ մը գործեր, որոնց կարգին՝ Պէն Շոնսընի «Վոլքոն» եւ Մոլիերի «Ազահը» բատերգութիւնները: Սփիւռքահայ բատրոնի սկզբնական խաբխափումները ազգային բատերախաղով կատարած եւ ան, սակայն կը փորձէր նոր թռիչք սալ իր արուեստին: Պոլիսը այլեւս բան մը չունէր իրեն սալիք, յառաջդիմութիւն ալ չկար... Իր ընդվզումին առընթեր, իր մէջ բնածին տաղանդ տեսնելով, Պերճին բարեկամ թուրք դասախօսը կը յայտարարէ. «Ինձի երդումը՝ որ բատրոնը երբեք թիտի չձգես ..., այստեղ քեզի յարմար չէ, մի նոռնար ու հայ ես, ինչո՞ւ հայուն առաջնակարգ դեր սալ ...»: Այս դասը բաւարար էր Պերճին, որ 1951-ին հեռանար Իսթանբուլէն:

Պէյրութ կը հաստատուի, ընտանիք կը կազմէ եւ կը շարունակէ իր բատերական գործունէութիւնը: Կանոնադրաբար 1959ին, նկարչուհի Սիրվաթ Գրիգորեանի հետ, որ կը մնայ Պերճին կեանքի, արուեստի ու բեմի մնայուն ընկերը: Կը բախտաւորուին երկու զաւակներով. մանչը՝ Յարութը ծանօթ խմբավար ու գեղարուեստական ղեկավար է զանազան սիմֆոնիկ նուագախումբներու Միջին Արեւելի զանազան երկիրներու մէջ:

Պէյրութի մէջ 1956-ին կը հիմնէ «Նոր բեմ», 1959-ին՝ Հայ երիտասարդաց ընկերակցութեան «Վահրամ Փափազեան» եւ 1971ին «Ազատ բեմ» բատերախումբերը, որոնց ներկայացումները մեծ արձագանգ կը զսնեն սեղոյն հայաստան, արաբաստան եւ ֆրանսաստան թերթերուն մէջ, անխփր: Ֆազլեան կը հրափրուի, արաբական աշխարհի համաշխարհային լիբանանցի երգչուհի Ֆեյրուզի մասնակ-

զուով կը բեմադրէ ֆանասաքի ծանօթ հեղինակ Ռոպէր Կիւրիի «Պարան կը ծախեն» բատերգութիւնն ու կը մասնակցի սեղակական «Փոքրամասութիւններու բատերական փառասօսին»-ին եւ կ'արժանանայ առաջին մրցանակին: 1989ին կը հիմնէ Մոնթրէալի ՌԱԿ-ի «Արմէնօրամ» հեռուստատեսիլի հաղորդումները, որոնք մինչեւ 1995 թուական շարքաւորուած հայաստանեան տեսանկարներով մեծ հետաքրքրութիւն կը ստեղծեն ֆանասաքիայութեան մօտ:

«Յայ բեմ» բատերախումբը ելոյթներ կ'ունենայ նաեւ Լոնտոնի, Փարիզի, Սուրիոյ, Եգիպտոսի եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու զանազան ֆաղափառեան մէջ: Լոնտոնի բեմադրութեան օրերուն Պերճ Ֆազլեան կը միանայ ՌԱԿ-ի շարքերուն:

Լիբանանի մէջ արդէն մնայուն բարեկամական կապեր հաստատուած են մեր ղեկավար բազմակողմանի հետ, ինչպէս՝ Գերսամ Ահարոնեանին եւ Հրաչեայ Սեդրակեանին հետ: Արձանագրեմք նաեւ, որ Պէյրութի «Վահրամ Փափազեան» բատերախումբի անդամներէն շատեր եղած են ռամկավար ազատականներ՝ Զաւէն Գալուստեան, Յարութիւն Գնդունի, Խաչիկ Թաճեան, Յարութիւն Թումայեան, Վարդէս Իւրմեզեան, Ասողիկ Պատմաճեան, Թորոս Սարգիսեան, Համբարձում Տասուրեան, Գրիգոր Տեկիրմենճեան, Պերճ Տէր Սահակեան, Սարգիս Միսասեան, Լեւոն Թորոսեան, Անի Եղաճեան, Յակոբ Վարդիվառեան եւ այլք: «Վահրամ Փափազեան» բատերախումբի ծնունդը կարեւոր համագրուած մը լիցն է նկատուի, անոր համար, որ մինչ այդ Պէյրութի մէջ կար միայն մէկ մնայուն բատերախումբ՝ Համազգայինի «Գասպար Իփէկեան»ը, որ իր վրայ հրափրած էր ֆաղափ բատերախումբի հասարակութեան ուշադրութիւնը: Բեմ կը բարձրանային միայն ԳԳԻ-ի անդամները կամ համակիրները եւ կը ներկայացուէին միակողմանի՝ միայն դաշնակցական կամ համակիր բատերախ-

Զախէն՝ Ասողիկ Գասապեան (Զոյնմոյս), Գրիգոր Սամաթեան (Մուկա), Գէորգ Սողոմոնեան (Զորոյաչի), Կայծակ Գնդունի (Ղիմայարդար), Վահրամ Իւրմեզեան (Զորվիմ), Թորոս Սարգիսեան (Վոլքոն), Սամուէլ Մեմենկիչեան (Լէնն), Ասողիկ Պատմաճեան (Զանիմա), Պերճ Ֆազլեան (Վոլքոն)

բերէն լեզուներով բեմադրած է անլի ֆան 100 բատերգութիւններ, որոնց մէջ անմոռանալի կը մնան՝ Շէյխիի «Միջ-ամառնային գիտերուան երազ», Մոլիերի «Սփաբէն», «Ժորժ Տանտէն» եւ «Ազահը», Կոլտոնի «Սախաօսը», Կոկոյի «Ամուսնութիւն» գործերը եւ մասնաւոր ժորժ Շեհասթի «Վաստիլի հեփաթը» գործը, որ առաջին անգամ ըլլալով բեմադրուեցաւ Լիբանանի մէջ, հեղինակին ներկայութեան: Իսկ Այսամ Մահֆուզի «Զանգալափ» բատերգութեան բեմադրութիւնը անկունադարձ կը նկատուի լիբանանեան բատրոնի սարգորութեան մէջ:

Երկար տարիներ բատերական միութեան հասարակութեան Լիբանանի Պետական, Սէն Ժորճէ եւ Զաֆաթ համալսարաններուն մէջ:

Պերճ Ֆազլեան 1986-ին Հայաստան կը հրափրուի, որդէսգի բեմադրութիւններ կատարէ եւ Հեռուստատեսութեան ա-

րոյ» ժամանակին, զորս յանձնեց Ամերիկայի Հայոց առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամեանը:

Վերջին այցելութիւնս տուի իրեն այս տարուան յունուար 5ին Պէյրութի հիւանդանոցներէն մեկուն մէջ: Մի՞թէ արթուն տեսած եմ զինք... Իմ ճանչցած Պերճէն մնացած էին իւրայատուկ աչքերը միայն: Ամուր սեղմեցի վարդեփն ձեռքը, համբուրեցի ու կանաչուկ մը հեռացայ սենեակէն:

Մահացաւ Պէյրութի մէջ, փետրուար 15-ին, 90 տարեկանին: Յուշարկատրութիւնը տղի ունեցաւ Անթիլիասի մայրավանքին մէջ, փետրուար 18, 2016ին:

Պերճ Ֆազլեան զնաց միանալու իր ընկերներուն՝ Վահրամ Փափազեանին, Վարդան Աճեմեանին, Ֆրունզիկին, միւսներուն: ...Հիմա ան արդէն Վերէն ժոյհով կը մայի այս աշխարհը մնացած իր երկրագունդներուն վրայ:

Նիւ Եորք

Վագգեն ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

Լույս է տեսել Ռագմիկ Դավոյանի «Ծովինար - Հայոց հնագույն նախադասական էպոսը» ինֆանտիլ խրատաբան գիրքը: Այդ ինչ նոր էպոս է՝ հարցադրումով է, անուշ, որ ընթերցողը լիք է թափում այս գիրքը: Պատասխանի երկու կերպ է ընթերցել հեղինակը. նախ՝ գիտական հիմնավորման փորձ-առաջաբան՝ «Պատմական թուրքիկ ակնարկ՝ իրատեսական կռահումների զուգահեռ ճանադարհներով» վերնագրով, որ հիմնավորում է, թե «Սասնա ծռեր» հանրահայտ էպոսից շատ առաջ հայոց մեծ գոյություն է ունեցել մի ուրիշ՝ իր անվանումով՝ «Նախադասական հնագույն» էպոս, որ մեզ չի հասել (հասել են միայն դասակարգներ), ապա՝ փորձել է մեկընդմեջ արձակ ու չափածո դասումներով հավաքել, հորինել, մշակել, ամբողջացնել այդ էպոսը, ավելի ճիշտ՝ դրա «առաջին գիրքը», ինչպես նաև է վերջին էջում:

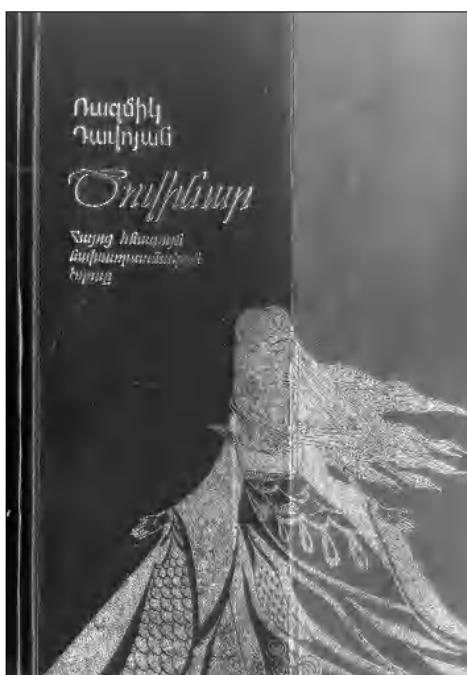
Որ գոյություն է ունեցել նախադասական ժամանակների մի վիդախ, մի էպոս, որից գրավոր հիշատակություններ չեն մնացել, այլ ընդամենը գրավոր դասակարգներ, որոնք, ինչպես հայտնի է, հիշատակում է հորեմացին, եւ որ հայ բանասիրությանը զբաղվող գիտնականները կասկած չունեն դրանում, Դավոյանը գիտի եւ իր առաջաբանում վկայակոչում է նրանց, բերում փոփոխություններ, հավելում նաեւ իր կռահումները, ապա այդ հիմքով փորձում է առաստիկներից, վիդախներից, ավանդություններից «հավաքել» այդ էպոսը, այն մի առանցքի բերել որդես դասնության ընթացք է, որ ամենակարեւորն է ու ամենադժվարը, «զսնել սկիզբը»: Կարելի է, որիմակ, Գուրգենյանի այն միջոցով, թե « ով կամենում է հորեմացուց օգտվել դասական հիշատակությունների համար, դեմ է կցկցված առաստիկները վերածի անընդհատ դասնության եւ այն ժամանակ կստանա իրական տեղեկություններ ավանդությունների մասին», եւ որ հորեմացին «իմիջ ոչինչ չի հնարել»: Կամ Հովսեփ Օրբելու այն հաստատումները, թե ««Սասունցի Դավիթ» էպոսում հին հայերի կոսմոկոսմոսի հնագույն դասակարգումները, հնարարյան առաստիկները, որոնք ստեղծվել են Հայաստանի նախադասական կյանքի հազարամյակների ընթացքում, եւ ակնառեսների ու նրանց հետնորդների հիշատակում մեծ դրոշմավոր դասական իրադարձությունները միաձուլվել, մի միասնական ամբողջություն են կազմել... հնագույն առաստիկները կուսակվել են, ընդունել հստակ եւ կռու ձեւեր... վեր են ածվել հերոսներին փառաբանող կապակցված դասնությունների...»: Եվ որ այդ հերոսները «անգիտակցորեն կաղ են դառնում միայն մի սարերի՝ ջրի հետ»:

Գիտնականների հուշումները բանալի են կամ հավասի աջակցում Դավոյանի նախադասական իրադրման համար, հորեմացու գրառած առաստիկները, ասելով որոշակի նյութ՝ նախադասական էպոսի «հիմնական մասը» հավաքելու, բայց դժվարագույնը սկզբի, նախասկզբի որոնումն է, որը, ըստ ենթադրյալ էպոսի, մեր ժողովրդի դասնության սկիզբն է: Եվ այդ դասնությունը որդես էպոսի սկիզբ ներկայացնելու վարկածը «ձեւավորելու» համար, իր իսկ հավաստումով, իրեն «հասուն առավել հավասարի աղբյուրները երբեք են՝ Ասվածաբանից Ս. Գիրքը, հորեմացու «Հայոց դասնությունը» եւ «Սասնա ծռեր» էպոսը», որոնց հուշումներով, առանձին դրվագների ու մեծերի մեկնաբանություններով ու կառուցումներով (հաճախ սրանքանական ու համոզիչ, երբեմն՝ ոչ այնքան) նա փորձում է «վերագրել հայոց հնագույն նախադասական էպոսը»:

Այսպես, Ս. Գրքի առաջին իսկ տողերը նրան հուշում են, թե «այն անասնան մեծ մի ջրհեղեղի ակնարկ-նկարագրություն է, ասեմք Առաջին Մեծ ջրհեղեղի կամ թելուզ Նոյի ժամանակվա ջրհեղեղի

նրան նախորդող ջրհեղեղներից մեկի, որով իրագործվել է Աստուծոյ գայրույթը երկրի վրա գոյություն ունեցող չարաղես կյանքի նկատմամբ»: Այդ է հուշում հեղինակին նաեւ հորեմացու՝ Նոյի ժամանակվա ջրհեղեղի կապակցությամբ ասված «երկրորդ դարի զագրագործ մարդկանց սաստիկումով...» միջոցով, որ «երկրորդ» հուշում է նաեւ «առաջինի» գոյությունը: Մեզ հայտնի էպոսի՝ Սասնասարի մայր Ծովինարի՝ ջրից հոլիանալու գաղտնիքը նրա գեներալի հիշողությամբ է բացատրում Դավոյանը: Դիցաբանական Ծովինար ասվածուհուն՝ իր նախամոր անունը ով գիտի՝ ֆանի՝ սեռումների փոխանցմամբ է հասել մեր նոր ժամանակներին, ու նոր էպոսի ստեղծողները Գագիկ թագավորի աղջկան կնիքել են հենց այդ անունով: Նախադասական այս էպոսում Դավոյանը Ծովինարին «Տեղավորում է» այն առաջին Ջրհեղեղից էլ առաջ, որդես ջրային սարերը կարգավորող օգնական ասվածուհուն, որ նաեւ դառնում է մայր երկու՝ Սասնասար եւ Բաղդասար ծովածին որդիների եւ Աստիկ, Անահիս, Գիսանե, Նանե դիցուհիների:

Դավոյանի առաջաբան-խոսքը՝ «թուրքիկ ակնարկը», ընդարձակ է: Չմանրա-

մասնեմք, ասեմք միայն, որ հեղինակը իր համարձակ նախաձեռնության մի այլ արդարացում էլ ունի: Այն, որ թեւ դարերի ընթացքում գիտությունը մարդկանց անհասկանալի ու զարմանալի շահագործումներ է առ այսօր բացել, բայց շատ «հարցերի դասասխանները չունի, եւ առավելագույնը՝ իբրեւ դասասխան, առաջարկում է վարկածներ, որոնց հավաստիությունը նույնքան է, որքան առաստիկներինը, եւ դրանց հավասար-չհավասարուն հնագույնները կախված է ընդամենը մարդկանց բարեհաճությունից: Միաժամանակ հայտնի է, որ յուրաքանչյուր վարկած կյանքի իրավունք ունի այնքան ժամանակ, քանի դեռ գիտությունը իր հայտնագործություններով չի ժխտել դրանք»: Ուրեմն կարող ենք նաեւ իբրեւ մի վարկած ընդունել, եւ հենվելով հենց առաստիկների բեկորներից ֆաղված հուշումների վրա, ու նաեւ այն իրողության, թե գործ ունենի վերջ ոչ թե գիտական, այլ գեղարվեստական, ավելի՛ն՝ ժողովրդական բանասիրական դասումին բնորոշ ստեղծագործության հետ, հնագույն նախադասական մեր էպոսի, որի գոյությանը ոչ ոք չի կասկածում, «վերականգնման» դավոյանական այս փորձին հավասարը դարձադասական վստահեմք մեր բարեհաճությանը:

Քանի որ մեզ դեմք են այդպիսի փորձերը: Մեզ դեմք է հենց առաստիկների բեկորներից, ժողովրդի հավասարիներից հավաքված մի ամբողջական հյուսված մեր նախադասական ընթացքի մասին, որդես հիմք ու սկզբում մեր ժողովրդի կազմավորման, մեր դասնության շարունակականությանը:

Որ աշխարհի հնագույն ժողովուրդներից ենք, հայտնի է, իսկ սկիզբը, իսկ վաղնջական ժամանակները: Որդես հնագույններից՝ մենք էլ միջին ունենում

ենք «Նախա-նախա»-ն ու նրան շարունակողները: Ու եթե կարողանանք հին կորած կորողի փուր-փուր, ցրվել եկած բեկորները գտնել, իրար բերել, ազդեցիկ տեղը տեղին, ինչպես հմուտ «ժինարան է վերականգնում ավերված սաճարը նրա բեկորներից»՝ փորված կամ կորածների փոխարեն համադասասխանեցնելով նորերը, հնարավոր է թերեւս վերագրել նաեւ մեր «Նախադասական էպոսի գրեթե ամբողջական սաճարը, որտեղ երկյուղած ծովայինքն է արժանադասականությամբ կարող է մտնել յուրաքանչյուր հայ մանուկ», հավասարաբար է Դավոյանը՝ թերեւս ակնարկելով, թե կյանք մենող հայ մանուկին, դասանում մկրտվել է դեմք իր սկզբի՝ իր նախադասական, իր դասնության ավագանում՝ նրանց շարունակող լինելու արժանադասական հոգատության զգացողությամբ: Եվ գիտակցությամբ, թե հեռավոր ո՞ր ժամանակներից են գալիս ու փոխանցվում մեր տեսակի հասկանիչները: «Ովքեր ենք եղել մենք եւ որտեղից ենք գալիս» հորեմացուց Չարեմը ձգվող հարցը ուրեմն շատ ու շատ առաջ է եղել, որ գուցե չէր հնչվում, բայց դասասխանվում էր առաստիկներում, փոր ու մեծ ասեմքում:

«Օուլինար».

Դավոյանի հուշումը՝ նաեւ այս հնագույն էպոսի, որդես մանկանց (եւ ոչ միայն) մեռնչարան համարումը, ինձ թույլ է տալիս ասելու, թե այն առաջնադաս նուրբորդված է հասկանալի մանուկ ու դասանի ընթերցողին: Չմոռանանք, որ Հ. Թումանյանը իր «Սասունցի Դավիթ» դրոշմը (էպոսի իր մշակումը) գրեց հենց փորձերի համար: Մեր էպոսի (դասական թե նախադասական ժողովրդի) հնարարյան առաստիկների, ասեմքի, ավանդությունների մշակման, նույնիսկ հերոսների արդիականացումով, հնարավոր է, իրադասում թե ֆանաստիկ սյուժեներով ժամանակակից հեղինակների ստեղծումը՝ նրանց մեջ մեր ազգային ու համամարդկային որակների ընդգծումներով, մանուկ ու դասանի ընթերցողի համար միշտ էլ կարող են հետաքրքրական լինել, էլ չեն ասում՝ կարելու ու անհրաժեշտ, ոչ միայն նրան «վիրտուալ» սարքերից, գայթակալիչ խաղերից ու դասակարգներից մի դաս կարելու, այլեւ չկարելու համար իր դասնությունից, մարդկային այն որակներից, որ ունեցել են մեր նախորդները ի սկզբանե ու փոխանցել սերնդեսերունդ:

Սկզբի, ակունքների որոնման, այն մինչեւ ծովերի ասվածուհի Ծովինար ու ջրային ծնունդ Սասնասար ու որդի Մեծ Հայր-Մեծ ասվածներին հասցնելու նախադասական, հեղինակի հավաստմամբ, բնավ չի ենթադրում նախաձեռնությունը «մեզ ուրիշ ժողովուրդներից նախադասականությամբ սալու կամ մեր մեջ ավելորդ հոգատություն բորբոքելու», այլ, որ դարձադաս ջրի՝ որդես կյանքի սկիզբ ու ամենազգայնավոր դասնան, մեր ժողովրդի դասակարգումն է հնագույն առաստիկներից սկսած առ այսօր, ու դասահական չէ, որ նրանց անուններով կոչում է իր գավակներին՝ սերնդից սերունդ:

Սկզբնադասում ու առաջին հրատարակության համար, անուշ, կարելու էր ու անհրաժեշտ գրքի առաջաբան-խոսքը՝ «դասական թուրքիկ ակնարկը» ցույց տալու համար հեղինակի կռահումների կռակները, բայց ի վերջո առավել կարելու է, թե ինչպիսիք է բուն ստեղծագործությունը:

Վիդախի (այսպես է անվանում ամենասկզբում՝ «Վիդախի սկիզբը») չորս մասերից առաջինը Ասվածաբանցյան հողում ունի՝ նոր աշխարհակերտումն ու մարդու արարումը, Ջրհեղեղ ու յ յ, հեղինակային հավելումով Առաջին ջրհեղեղ, ջրերի ասվածուհի Ծովինար, նրա որդիներն ու դուստրերը, Սասնասարի որդի Մեծ Հայր-Մեծը, նաեւ «Աշխարհակործան դասերակցների սկիզբը», որը

ասկայն հորեմացու գրքից է: Միայն թե այստեղ ինձ հասկանալի չէ, թե այս վերջին գրքի՝ Ջրվանի, Տիտանի ու Հարեմացու թուրքիկ առաստիկը հեղինակը ինչու է դրել Նոյի դասնությունից առաջ, երբ ակնառում է իր հավասն ու սերը հորեմացու եւ նրա գործի նկատմամբ. չէ՞ որ հորեմացին, մեջբերելով իր կարծիքով «Շատերից ավելի ձեռնարկատու» Սիբիլայի խոսքը, թե Նոյի «դեղի Հայաստան նավարկումից հետո երկրի իշխաններ են դառնում Ջրվանը, Տիտանը, Տիտանից հետո Ջրվանը, ավելացնում է՝ «որ ինձ թվում են՝ Սեմը, Քամը եւ Հարեթը», ապա շարունակում է դասնել ամբողջ առաստիկը հենց Սիբիլայից՝ դասնությունը հաստատելով «ոմանց անգիր հին գրույցներով» եւ հավելելով, թե «արեւելի կողմերում Սեմին Ջրվան են կոչում»: Նաեւ ասեմք, որ հորեմացին Նոյի որդի Հարեթին հենց Հարեթնաբե անունով է կոչում, նրա սերնդից Հայկին «Հարեթնաբեյան Հայկ» է անվանում, իսկ Բեյլին, որ Քամի սերնդից է՝ «Տիտանյան Բեյլ»: Տարբեր առաստիկների, վիդախների ստեղծման ժամանակ կարող են, իհարկե, տեղերը, ժամանակները խառնվել, եւ ու առաջ ընկնել, բայց մշակող հեղինակը, որ հետամուտ է նաեւ

դասնություն ստեղծելուն, «առաստիկից դասնություն կորզել»-ուն, թերեւս դեմք է դադի շղթայի օղակների տեղը: Գուցե, մտածում են, հեղինակը կամեցել է ժողովրդից, թե «աշխարհակործան դասերակցները» եղել են Նոյից առաջ, եւ այդ դասնառով է Ասված մարդկանց ջրհեղեղով դասնել: Թերեւս, բայց Ս. Գիրքը դրա դասնառը համարում է «չարագործությունը», «աղակալությունը», «անարդարությունը», որով լցվել էր երկիրը: Այս մասում մի հարցական էլ ունեն: Արդե՞ն Ասվածաբանցյալ ամրակայված՝ աշխարհի ստեղծման վեցօրյա ժամանակից ինչու է Դավոյանը այստեղ մարդու արարման ժամանակը թողնում հետագա օրերին: Իմն էլ է ասում, թե «վեց օր արարեց», «յոթերորդ օրը նա դարձաւ առավ», բայց... հետո միայն՝ «հորհում էր սակայն.../ թե ինչ կենդանի էակ ստեղծի», որ սեր դարձնի իր ստեղծած գեղեցիկ ու կասարյալ երկիրը: Եվ հետո միայն, Ծովինարի խորհրդով («Տեր, քո դասակարգում նրան արարիր»), նա կապից կերտում է մարդուն, հայտնի չէ ուրեմն թե հաջորդ օրերին: Ինչու:

Վիդախի մնացած երեք մասերը հին հեթանոսական ժողովրդի բանասիրությունից մեզ հասած վիդախներն են երեք ֆաջագույնների՝ Հայկի, Արամի ու Տիգրանի մասին, որոնք հայտնի են հորեմացու «Հայոց դասնություն» գրքից (Առաջին գրքի՝ «Հայոց մեծերի ծննդաբանությունը»): Իսկ ինչու հասկանալի այս վիդախները, հեղինակին «հուշել է» («Պատմա-հոր խորհրդի հետեւողությամբ») հորեմացին, որ գրել է. «Ուսիք եւ սիրում են ըստ ֆաջագույն այստեղ կոչել - Հայկ, Արամ, Տիգրան, որովհետեւ ֆաջերի սերունդը ֆաջերն են, իսկ նրանց միջեւ եղածներին ով ինչպես ուզում է, թող կոչի»: Դավոյանը այս ֆաջագույնների դասնությունները առանձնացնելով՝ թուրքիկ հիշատակում է նաեւ նրանց իրար միացնող անուններ, որ դասնական սերունդների, դասնության կապերը:

Առաստիկներով ու գրույցներով, անգամ այլոց գրավոր փոխանցմամբ (հենց ժողովրդական գրույցների հիման վրա, որ ըստ հորեմացու՝ Վաղարշակ արքայի դասակարգում, ֆաղվածաբար, մեզ է թողել Մար Աբաս Կասիմացին), Հայոց դասնության սկզբում Հարեթնաբեյան Հայկն է, Նոյի Հարեթ որդու թռան թռուղ, Թորգոմի որդին: Արամը Հայկից հետո վեցերորդ սերունդն է, իսկ Տիգրանը շատ ավելի ուշ ժողովրդի, մեր Հայկազյան տոհմի թագավորներից է, Պարույր Սկայորդուց հետո ուրեմն: Հայկը՝ Սկիզբն է հայության եւ հայոց լեզվի (չէ՞ որ հենց լեզուն է

ՆԱԳԵՆԻԿ ԱՍՐԳՍՅԱԼ

արվեստագիտության քննաձև
ՀՀ ՊԱՄ Արվեստի ինստիտուտի
ավագ գիտախոսը

Փետրվարի 21-ին Ազգային օմեյրայի եւ բալետի բեմահարթակում կայացավ Հայաստանի ժողովրդական արհիւս **Նորայր Մեհրաբյանի** 75-ամյա հոբելյանին նվիրված համերգ:

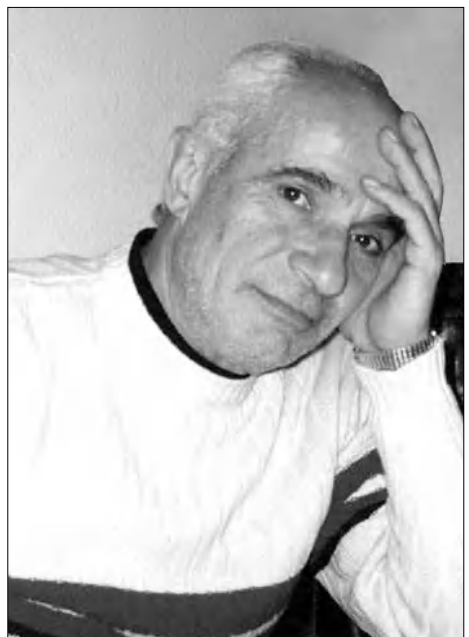
Դժվար է նույնիսկ հակիրճ կերպով քվարկել ժողովրդական արհիւս Նորայր Մեհրաբյանի բազմազան գործունեության բոլոր ուղղությունները: Այն դասից, երբ նա 1948 թ. ընդունվեց Երեւանի դասարարական ուսումնարանը, անցել է 68 տարի: Եվ այդ բոլոր տարիներին նա

սի ուսումնարանի ղեկավար եղած ժամանակաշրջանում այն ավարտեցին բազում կատարողներ, որոնք առաջնային տեղեր գրավեցին ոչ միայն Երեւանի դասարանի համույթներում եւ թատրոնում, այլեւ արտասահմանյան դասարաններում: Մեհրաբյանի նույն «երկաթե» ձեռքը դաստիարակեց եւ խաղացանկի կայունությունը եւ ներկայացումների կատարողական որակը այն ոչ երկարատեւ ժամանակում (1984-1986 թթ.), երբ նա Ա. Ստեփանյանի անվան թատրոնի բալետային խմբի գեղարվեստական ղեկավարն էր: Սակայն Մեհրաբյանը հեռացավ թե՛ ուսումնարանից, թե՛ թատրոնից: Եւ փայտեք աշխատանքային այդ հիմնարկությունները թելադրում են եւ վերջին հաշվով որոշում են խաղացանկային ֆաղափականության օրենքները: Իսկ Մեհրաբյանը որոշեց

զգացողությունը, ինքնասիրտ, ֆաջ ծանոթ դարային շարժումների անսովոր մեկնաբանումը, երաժշտական ձեւի, ուճի խորը ընկալումը:
Նվաճած առանձնահատկությունները կարելի է տեսնել նաեւ այսօր, «Բարեկամություն» համույթի ցուցադրած բեմադրություններում: Որքան զարմանալի է եւ հիաստանային նրա «Աւստրիական...» (Սալայթ-Նովայի «Աւստրիական սիլհետի» եռաձայն երգի մեկնաբանում) երաժշտությունը, որտեղ երաժշտական բազմաձայնությունը իր դարային մարմնավորումն է ստանում: Մանրադասունը կառուցված է վարիացիաների ձեւով իրար հաջորդող մի ֆանի դրվագներից, որտեղ կարծես թէ շարժումները եւ դիրքերը կրկնվում են, բայց ամեն դրվագում՝ այլ տարբերակով: Որքան վառ, սլացիկ եւ մարա-

Ասում են, որ իսկական շղանարդը դարձավ իր կյանքի ընթացքում կառուցել տուն, սնվել ծառ եւ մեծացնել որդի: Այս բոլորը Մեհրաբյանը իրականացրել է: Նրա տունը՝ հիաստանային «Բարեկամություն» համույթն է, նրա ծառը, ավելի ճիշտ այդպիսով՝ նրա բազում բեմադրությունները, իսկ որդին... Մեհրաբյանը երեք որդու հայր է: Մեծը՝ Արթուր Ասատրյանը, այժմ Լուս Անջելեսում ղեկավարում է «Իմիջ» դարային սուրդան, Ալիկ Մեհրաբյանը հաջողակ թիվեթատրոն է, աղբյուրն է Երեւանում: Իսկ փոքրը՝ Արսեն Մեհրաբյանը, արդեն մեծ համբավ է վայելում ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ հիմնականում Արեւմտյան Եվրոպայում: Հանրահռչակ բալետմայստր Ջոն Նոյմայերի շնորհիվ սամը աշխատել է մի քանի առաջատար բալետային խմբերում ու թատրոններում: Այժմ Շվեդական Թագավորական Բալետի առաջատար մեծադերուհի է: Նա շնորհիվ բալետմայստր է եւ կազմակերպիչ, նրա ջանքերով է ստեղծվել արդեն համբավ վայելող «Հոր զգացումներ» բալետային խումբը: Նվաճած համույթը մի ֆանի անգամ արդեն հանդես է եկել Երեւանում, ցուցադրել Արսեն Մեհրաբյանի բեմադրած դարային հորինվածքները: Այս անգամ Արսեն Մեհրաբյանը, Շվեդիայի Արայական բալետի առաջատար դերուհի Մինգի Նամին եւ Ադիլիջան Աբդուռահմանը մասնակցեցին Նորայր Մեհրաբյանի հոբելյանական համերգին: Առաջին բաժնում՝ Ն. Մեհրաբյանի «Լորեցի Սաֆո» բալետում, Արսեն Մեհրաբյանը հանդես եկավ գլխավոր դերում՝ թողնելով մեծ տպավորություն հանդիսատեսի վրա թե՛ իր միջազգային մակարդակի դասական եւ մոդերն դարերի վարպետ սիրաբանությամբ, եւ թե՛ իր դերասանական տաղանդով: Ցուցադրվեցին նաեւ Մեհրաբյան-կրտսերի «Տեւական ձմեռ», «Մոցարտ», «Անծանոթների հանդիպում» (վերջինը՝ Ֆրանկ Սինցերի երկու երգերի հիման վրա) մանրադասումները:

Փայլուն դարող, բալետմայստր, կազմակերպիչ, ղեկավար...

ստեղծել սեփական թատրոն եւ որոշումը ի կատար բերեց 1987 թ.: Այդպես կազմավորվեց «Բարեկամություն» դարային համույթը, որը հաջորդ` 2017 թ. կտոնի իր 30-ամյա հոբելյանը: Անուշտ, յուրաքանչյուր ռեժիսոր եւ բալետմայստր երազում է ունենալ «սեփական» թատրոնը, սակայն ֆեյերին է դա հաջողվում: Էլ ավելի դակաս բեմադրողների է հաջողվում այդպիսի համույթ ստեղծելուց հետո դաստիարակել այն, այն էլ՝ հասցնելով բարձրագույն մակարդակի: Մեհրաբյանը կարող է հղատարությամբ ասել (ինչպես հաճախ ասում են ամերիկյան կինոնկարներում)՝ «Ես դա արեցի»:

Կազմակերպած համույթի անվանումը՝ «Բարեկամություն», այսօրվա օրով կարելի է մեկնաբանել որպես խաղացանկում տարբեր արեւմտյան եւ արեւելյան դարային համակարգերի առկայություն: Համույթի մի քանի համարները ստեղծել են տարբեր երկրների բալետմայստրներ, սակայն խաղացանկի գերակշռող բաժինը Մեհրաբյանի հեղինակային մեծ խորեոգրաֆիկ հորինվածքները, բալետներն ու մանրադասումներն են: Յուրաքանչյուր համերգային ծրագիր, որ ներկայացվում է հանդիսատեսին արդեն 29 տարի անընդմեջ, զարմացնում է իր բազմազանությամբ եւ նորություններով: Նշենք նաեւ, որ Մեհրաբյանին հաջողվեց ադախովել իր համույթի թե՛ կատարողական որակը եւ թե՛ խաղացանկի կայունությունը, նույնիսկ «մութ տարիներին», երբ կարծես ամեն ինչ միայն նահանջ է ապրում: Իսկ այսօրվա օրով այն կարելի է անվանել Հայաստանի թիվ մեկ դարային խումբը՝ իր մակարդակով եւ կայունությամբ, որն անընդհատ ամրապնդվում է (ցավով, ի տարբերություն գլխավոր դարային խմբի՝ Ազգային օմեյրայի եւ բալետի դարային խմբի, որը լավագույն օրեր չի ապրում ներկա ժամանակում): «Բարեկամություն» համույթը ունի այժմ կից ուսումնարան, որտեղ նոր կատարողների սերունդը են նախադասարանում: Մեհրաբյանը բազմաթիվ դարային համույթների կազմակերպիչ է (հայ սփյուռքի ուժերով)՝ Բեյրութում (*), Հելսինկիում, Կիոտոյում եւ այլուր:

Այժմ անդրադառնամք Մեհրաբյան-բալետմայստրի նկարագրին, եւ անմիջապես ընդգծենք, որ նրա բալետմայստրական «ձեռագիրը» անկրկնելի է, ուրույն է վառ: Մեհրաբյան-բալետմայստրի ոճը ակնհայտ եղավ իր առաջին իսկ բեմադրություններում՝ դասարվեստի ուսումնարանի հաշվետու-ավարտական համերգների խորեոգրաֆիկ մանրադասումներում եւ մեծածավալ հորինվածքներում, բալետներում: Արդեն այստեղ ակնհայտ դարձավ նրան բնութային սրված երաժշտականությունը, չափազանց ուղիղ եւ երաժշտական ելեւջների մուր

կան դրվագներ է համախմբվում Ալ. Բորոդինի «Պոլովցյան դարեր» («Իգիտան Իգոր» օմեյրայից) հորինվածքը: Եվ ինչ մեծ հնարանությամբ եւ վարպետությամբ է բեմադրված Գրիգոր Հախիճյանի «Լոռեցի Սաֆո» բալետը, որտեղ հայ, դասական եւ մոդերն դարային համակարգերի տարբեր այդքան յուրաքանչյուր ձեւով են միահյուսվում:
Ի դեպ, նկատենք, որ Մեհրաբյանի բեմական ոճի առանձնահատկությունները թերեւս ամենից վառ կերպով արտահայտվում են հայ դարային ֆոլկլորի տարբեր վրա հիմնվող բեմադրություններում: Մեհրաբյանը արդեն հասել է այն բարձրագույն մակարդակին, որը մեզ տանում է դեպի այն ժողովրդային, որը մեզ մինչ այդ չունեինք՝ հայ դասական դրամատիկական, այլ դարային լեզու, որը գեներացնում է հնավուրց արմատներ ունեցող մեր ժողովրդական դարի հետ:

Եվ այսպես, սիրելի հոբելյար, թող Ձեր կառուցած տունը՝ «Բարեկամություն» համույթը, կանգուն լինի, Ձեր սնված այգին ծաղկի՝ հայսնվեն նոր եւ հիաստանային բեմադրություններ: Եվ թող Ձեր որդիները բարգավաճեն, իսկ Արսենը հասնի համաշխարհային ճանաչման:

** 1982 թ.ին, իսրայելական բանակի ներխուժմանը նախորդող ամիսներին, Նորայր Մեհրաբյանը Բեյրութում հիմնադրեց ՀԲԸՄիության Հայ երիտասարդաց միության եւ Թեբեյան մշակութային միության միացյալ դարային խումբ, որի դասարան-երիտասարդ անդամները զգացին եւ արտեցին հայկական դարարվեստի հմային ու գրավչությունը, հաջողական փորձերի ընթացքում: Ավստրալիայում, որ դասարանական վիճակի դասառնող դա չորսերուրեք բեմերում: Սակայն արմատներ անց, արդեն այլ դարաստույցի ղեկավարությամբ (Գառնիկ Գազազյան), Հայկական դարերի այդ հմային մարմնավորվեց ՀԵԸ-ԹՄՄ միացյալ դարային խումբը, Casino du Liban-ի հրաշալի բեմի վրա: Խմբ.:*

ԹՄՄ-ը մասնակցում է Մոնրեալի «Մոլիսակ գիտերներին»

Մոնրեալի (Կանադա) համաժողովրդական սիրված տներին է «Մոլիսակ գիտերները», որի ընթացքում բնական եւ արհեստական լույսերով ողողված ֆաղափում անցկացվում են մշակութային, թատերական ու մարզական տարատեսակ միջոցառումներ: Այս տարի դրանց ավելի ճիշտ մասնակցում է Թեբեյան մշակութային միությունը երաժշտական հայկական ծրագրով, ընդգծելով Կանադայի բազմամշակույթ նկարագիրը: ԹՄՄ-ի Melody («Մեղեդի») համույթը, «Հայֆ» վոկալ ֆառայակի հետ համագործակցաբար, Մոնրեալի Անգլիկան մայր տաճարում կներկայանա զուտ հայկական դասական ծրագրով, որի ընթացքում կհնչեն Կոմիտասի, Ստեփանյանի, Կանաչյանի, Ջաֆարյանի, Բաբաջանյանի եւ այլուր երգերն ու գործիքային երաժշտությունը: Համերգը տեղի կունենա այսօր (Մոնրեալի ժամանակացույցով՝ վաղը), երեկոյան ժամը 18:45-ին: Ակնկալվում է դասական, ֆաղափային ու եկեղեցական բարձրասիճան ներկայացուցիչների մասնակցությունը: